

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΔ'

Συνδρομή ἑτησία Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, Ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἐπὶ Ἰαννουαρίου ἐκαστος ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὀδὸς Ἀγγελοῦ.

19 Δεκεμβρίου 1882

ΜΑΡΘΑ

[Διήγημα ἐκ τῶν τοῦ Vittorio Bersezio].

... Τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶδον ἐρχόμενον τὴν Ἀντώνιον, σκεπτικὸν καὶ μὲ ἦθος περιφρονεῖ. Παρευθὺς ἐνήσασα ὅτι μ' ἔμενε νὰ ἐκλέξω δυσὴν θάνατον, ἢ πένθιμον ἱστορίαν ἢ κακὴν διδασχὴν, καὶ ἔσπευσα ν' ἀφηγήσω τὸν πρῶτον κίνδυνον ἵνα μὴ πέσω εἰς τὸν δευτέρου, ὑπ' ὅλας τὰς ἐπόψεις χειρότερον.

— Τί σκοπεῖς νὰ μοὶ ἀποδείξῃς σήμερον, τῷ λέγω, διὰ τῶν μυθοπλαστικῶν τῆς φαντασίας σου;

Μοὶ ἀπεκρίθη ἐπιστήμως:

— Δὲν ἔχω διαθέσειν νὰ φλυαρήσω σήμερον, καὶ νομίζω ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἐκλαιον, ἐὰν αἱ προλήψεις τοῦ κόσμου δὲν ἀπηγόρευον τὰ δάμαρα εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀνδρας, ὡς ἀνανόριον.

Προσεπάθησα νὰ λάβω μελαγχολικὸν ὕφος καὶ ἐπανέλαθον:

— Τί σοὶ συνέβη λοιπόν;

— Πρὸ ὀλίγου συνήντησα κατὰ πρόσωπον τὸ ὄχρον φάντασμα τοῦ θανάτου...

— Ἄ! ἀνεκραζα σπρίγγων τὴν χεῖρά του, μήπως ἀπόλεσας κἀνένα τῶν καλῶν φίλων σου;

— Δὲν ἠσθανόμην ἀκριβῶς φιλίαν δι' ἐκείνην... ἔτι ὀλιγώτερον ἔρωτα. Ἀλλὰ μοὶ ἐνέπνεε τὸ ἀνεξήγητον καὶ βαθὺ σέβας, ὅπερ αἰσθάνεται τις ἀκουσίως πρὸς ἐνάρετον, ἀλλὰ δυστυχή ὑπαρξιν...

— Ἀλλὰ διὰ τίνα λοιπόν ὄμιλεῖς, πρὸς Θεοῦ;

— Γνωρίζεις τὴν δεσποινίδα Ἰεζ;

— Πῶς! τὴν ἄσχημον ἐκείνην, ἣτις κατοικεῖ, ἐὰν δὲν ἀπατώμαι, ἀπέναντί σου;

— Ναί, ἡ ἄσχημος ἐκείνη κόρη, ἡ ὀστεώδης, ἡ ἰσχνή, ἡ δύσμορφος, ἡ ἀποτροπαία ἐκείνη πύθηκος... ἀπέθανε!... Ἀλλὰ δὲν γνωρίζεις ὅτι ἐκρυπτε ἠθασαυρὸν ὑπὸ τὸ ἄσχημον ἐκεῖνο κάλυμμα. Δύστηνος κόρη! Ἀπέθανε φησικὴ πρό τινων ὤρων, τὸ δὲ πτώμα τῆς μόλις ἐψυχράνη. Ἐξερχόμενος τὴν πρῶταν ταύτην, ἐγνώριζον ὅτι ἦτο πολὺ κακὰ, καὶ δὲν θὰ διήρκει οὕτω ἐπὶ πολὺν χρόνον. Ἀλλ' ὁ ἰατρὸς μοὶ ἔδωκε τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἔξῃ εἰσέτι ἡμέρας τινάς... Καλλίτερον ὅμως ὅτι ἀπέθανε, διότι τοῦλάχιστον ἔπαισε νὰ ὑποφέρῃ. Τὴν πρῶταν ταύτην λοιπὸν ἐξερχόμενος παρατηρῶ πένθιμα καταπετάσματα πρὸ τῆς θύρας τῆς κατοικίας τῆς, πλησιάζω τρέμων καὶ

ἀναγινώσκω τὰς λέξεις ταύτας: Προσεύχεσθε ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τῆς Μάρθας Ἰεζ. Αὐτὴ ἦτο... Ἐσιδέσθην τὴν θλιβὴν τῶν γονέων τῆς καὶ ἀνῆλθον... Γνωρίζεις ὅτι εἶμαι πολὺ οἰκτιροῦ αὐτῶν, καὶ ὅτι γνωρίζομεθα ἀπὸ πλείστων ἐτῶν. Οὐδένα εὔρον... Πατὴρ, μήτηρ, ἀδελφὴ, ἐξάδελφοι καὶ ἐξαδελφαι, πάντες εἶχον ἀναχωρήσει! Ὅποσον ἀποτροπαῖον καὶ παράδοξον ἔθος νὰ ἐγκαταλείπωμεν τὸ ἔτι θερμὸν πτώμα ἐκείνων οὗς ἀγαπῶμεν! Περιεπλανώμην ἀπὸ δωματίου εἰς δωματίον, καὶ φθάσας πρὸς τὴν κλίνην τῆς Μάρθας, παρετήρησα γυναῖκα ἐπιφορτισμένην τὴν φύλαξιν τοῦ σώματος, ἣτις ἐροῦσα ἡσύχως τὸ περιεχόμενον ποτηρίου κειμένου πλησίον τῆς.

— Τίς εἶσθε; μὲ ἠρώτησεν ἡ γυνὴ ἐκείνη.

— Εἶμαι φίλος τῆς οἰκίας καὶ ἔρχομαι νὰ εἶπω ἔσχατον χαιρεῖς εἰς τὴν ἀτυχῆ αὐτὴν κόρην.

Μὲ ἀφῆκε νὰ διέλθω... Ἡ νέα κόρη ἦτο ἐξηλωμένη ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς, σπρίγγουσα εἰκόνα τοῦ σταυροῦ μεταξὺ τῶν κιτρίνων καὶ ἐσκεληρωμένων δακτύλων τῆς... ἀμυδρὸν μειδιάμα ἐφαίνετο πλανώμενον ἐπὶ τῶν ὠχρῶν καὶ συνεσταλμένων χειλέων τῆς... Πρὸ πολλοῦ χρόνου δὲν εἶχε μειδιάσει! Θὰ ἐδέχθη μετ' εὐτυχίας τὸν θάνατον, ὅστις δι' αὐτὴν ἦτο ἀπολύτρωσις. Οὕτω πως τὴν εὔρον ἦττον ἄσχημον εἶχε μάλιστα εἶδος ἀπαισίας καλλονῆς Ἐνεξήτησα ἐν τῇ μνήμῃ μου μίαν προσευχὴν ἐξ ὅσων ἡ μήτηρ μου κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν μὲ ἐδίδασκε, τὴν ἀπήγγεila χαμηλοφώνως, καὶ ἐξῆλθον μὲ τεθλιμμένην καρδίαν καὶ μὲ συγκεχυμένον τὸν νοῦν.

Ἡ Μάρθα ὑπῆρξε ἄμα τῆς κακῆς αὐτῆς εἰμαρμένης, ἣτις διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν καταστροφὴν, ἐξελέξατο ὡς ὄργανον εὐγενῆ νεανίαν, ὅστις οὐδέποτε ἀμφέβαλλε περὶ τοῦ ἀεπανορθώτου δεινοῦ, οὗτινος ἐγένετο αἰτία. Εἶνε θλιβερὸν μυστικόν, ὅπερ εἶμαι ἔτοιμος νὰ σοὶ ἀποκαλύψω — ἀλλ' ἐν ὀνόματι τῆς φιλίας μας, μὴν γελᾶς ὅταν μὲ ἀκούης, ἐὰν θέλῃς νὰ διατηρήσῃς τὴν ὑπόληψίν μου ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. Ἡ Μάρθα, ἡ ἄσχημος καὶ ἀποτροπαία, ἡ Μάρθα ἀπέθανεν ἐξ ἔρωτος! Ἀπέθανε, διότι ἐνεκλίσεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς τὸ φλογερὸν πάθος ὅπερ τὴν κατέτρυνεν ἀπέθανε μὲ τὴν εὐστάθειαν ἡρώδους, μὲ τὴν ἀγίαν ἐγκαρτέρησιν μάρτυρος.

Κάθησε πλησίον μου. Τὴν ἱστορίαν ταύτην πρέπει νὰ τὴν διηγηθῶ χαμηλοφώνως δίκην ἐξομολο-

λογήσεως. Πᾶσα λύπη εἶνε ἰσρά εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ κρυφία αὕτη λύπη, δι' ἣν ὁ κόσμος θὰ ἐγέλα ἐάν ἠδύνατο νὰ τὴν μάθῃ, ἀλλ' ἥτις νῦν περιεβλήθη δι' ἐπισημοῦ χαρακτήρος, ὅτε ἐδέχθη τὴν καθιέρωσιν τοῦ θανάτου.

Ὁ Ἄντωνιος ἐσίγησε πρὸς στιγμὴν οἰνοῖ διὰ νὰ συλλέξῃ τὰς ἰδέας του, εἶτα ἤρξατο ὡς ἑξῆς :

« Πολλάκις ἤκουσα νὰ λέγωσι τῷ κ. Ἰκεῖ ὅτι ἔσχε πολλὰς εὐτυχίας ἐν τῇ ζωῇ του καὶ μίαν μόνην δυστυχίαν. Ὁ πλοῦτός του τῷ ἐπέτρεπε νὰ ζῆ λίαν ἀνέτως, εἶχεν ἐξαίρετον σύζυγον, ὑπηρετάς πιστοὺς καὶ δύο θυγατέρας ἀμφοτέρως ἐν ὥρᾳ γάμου. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἔκειτο τὸ λυπηρὸν : ἡ πρεσβυτέρα τῶν δύο τούτων θυγατέρων ἦτο θαυμασιῶς ὡραία, ἦτο τὸ καύχημα τοῦ πατρὸς της, ὅστις δυστυχῶς δὲν εἶχεν ἀφορμὰς νὰ εἶνε ἐπίσης ὑπερήφανος καὶ διὰ τὴν δευτερότοκον, διότι πάντες ὠμολόγουν ὅτι ἦτο ἀσχημὸς ὡς τέρας, καὶ τοῦτο ἦτο ἀληθέςτατον.

Ἡ δευτέρα θυγάτηρ τοῦ κ. Ἰκεῖ ἐγεννήθη ὑπὸ κακῶν ἀστέρας. Ἦτο ἀσχημὸς ! καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς δυστυχίας διὰ γυναῖκα. Ἡ ἀσχημία εἶνε ὀλέθριον καὶ ἀνίατον δεινόν. . . ὀλεθρία ἀρὰ, ὡς δύνανται νὰ σοὶ τὸ εἶπωσι τὰ χαριεντα ἐκεῖνα πλάσματα τὰ ζῶντα ἐν τῇ λατρεία τοῦ ἰδίου ἀτόμου αὐτῶν, καὶ ἄτινα οἱ κόλακες τρέφουσι δι' ἀμβροσίας. Ἡ γυνὴ ἐπλάσθη ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ ν' ἀγαπᾷ καὶ ν' ἀγαπᾶται ἡ κοινωνία τὴν κατέστησε φιλάρεσκον καὶ ματαιάν. Ἐάν ἡ καρδία της ἔχῃ ἀνάγκην ἀγάπης, ἡ κενοδοξία της διψᾷ ἐπαίνων καὶ θαυμασμοῦ. Ὡς αἱ θεαὶ τοῦ Ὀλύμπου, εὐχαριστεῖται εἰς τὴν ὁσμὴν τοῦ θυμιάματος, ὁσμὴν ἣτις μεθύσκει, ὅταν ὁ καιὸν τὸ γλυκὺ ἄρωμα τῆς Ἀραβίας εἶνε ἀνὴρ καθὼς πρέπει. Σκέφθητι λοιπὸν τὴν στενοχωρίαν ἀσχημοῦ γυναικὸς ἐν μέσῳ κύκλου, ἐνθα πᾶσαι αἱ φιλοφροσύναι, πᾶσαι αἱ περιποιήσεις γίνονται διὰ τὰς γείτονας αὐτῆς, ἐνῶ αὐτὴ εἶνε ἀντικείμενον μυστικοῦ οἴκτου χιλιᾶκις ὑβριστικωτέρου ἢ ἡ κατ' εὐθείαν ὕβρις. Ἡ δυστυχὴς εἶνε καταδικασμένη νὰ φθονῇ ἀδικόπως τὰς συντρόφους της, εἰς ἃς ἐφυλάχθησαν αἱ ἐπιτυχίαι, αἱ ἡδοναὶ καὶ αἱ χαρὰι τοῦ κόσμου. Κατέχει ἐνίοτε ἠθικὰ πλούτη, ὧν αἱ ἄλλαι στεροῦνται ἢ ἡ καρδία της κρύπτει θησαυροὺς ἀφοσιώσεως καὶ φλογερὰς συμπαιθείας, οὓς ἐπιμελῶς ὀφείλει νὰ κρύπτῃ, ἐκ φόβου μὴ γείνη γελόια. Αἱ αἰσθήσεις, ἡ φαντασία, τὸ πνεῦμα λαλοῦσι καὶ ἐντὸς αὐτῆς, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἀγερῶχος ἴσως, ὅσον τὸ πάθος της ὀφείλει νὰ τρέπεται ἀπὸ αἰωνίας χιμαίρας. Τίς δύναται νὰ ἀγαπήσῃ ἀσχημον καὶ δυσμορφον πλάσμα ; Τίς θὰ θελήσῃ νὰ τῇ προσφέρῃ τὴν χεῖρά του καὶ τὸ ὄνομά του ; Ἄξιοκαταφρόνητός τις τυχοδιώκτης, ἐάν εἶνε πλουσία, θὰ συγκατατεθῇ νὰ τῇ πωλήσῃ τὸ ὄνομά του, καὶ νὰ τῇ ὑποσχεθῇ ἀδύνατον

ἀγάπην. Ὅποια ἄρρητος βάσανος τὸ νὰ βλέπῃ ἀδιακόπως πλοσίον της τὸ θέαμα τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἄλλου, χωρὶς ἐλπίδα νὰ ἀπολαύσῃ ποτὲ αὐτὴν καὶ ἐκεῖνη ! Ἴδου τί ὑποφέρουσιν αἱ ἀτυχεῖς αὗται γυναῖκες, καὶ ὅταν τις αὐτῶν βλέπῃ μητέρα ἐναγκαλιζομένην τὸ τέκνον της, ἐν τῇ ἐκχύσει τῆς ἀγάπης ἐκεῖνης, ἥτις πνίγει πάντα τὰ ἄλλα αἰσθήματα, ὅταν τὴν βλέπῃ νὰ σφίγγῃ ἐπὶ τοῦ στήθους της τὸν προσφιλεῖ ἐκεῖνον καρπὸν τῶν σπλάγγων της, ὀφείλει νὰ καταπνίγῃ τὰ δάκρυά της ἐν σιγῇ. Ὅταν βλέπῃ δύο συζύγους νὰ συνομιλῶσι χαμηλοφώνως, νὰ ἀνταλλάσσωσι συμπαιθῆ βλέμματα, καὶ νὰ ψιθυρίζωσι τρυφεροὺς λόγους, ἐκεῖνη ὀλοῦζει καὶ καταράται τὴν ἄσπονδον τύχην αὐτῆς.

Ἐφαίνεται ὅτι ἡ φύσις προσδιώρισεν εἰς ἑκάστην τῶν δεσποινίδων Ἰκεῖ δόσιν τινὰ εὐτυχίας, καὶ ὅτι ἡ μεγαλειτέρα ἠγόρασε τὸ πᾶν, καταγεωμένη τοῦ δικαιώματος τῆς πρωτοτοκίας. Ἦτο ὁ πρῶτος καρπὸς τοῦ γάμου τοῦ κ. καὶ τῆς κυρίας Ἰκεῖ, καὶ ὁ εὐτυχὴς πατὴρ ἠθέλησε νὰ ἐορτάσῃ τὴν εἰς τὸν κόσμον εἰσοδὸν της διὰ τῶν ἐπισκομητέων ἐνδείξεων τῆς ἀγαλλιᾶσεως. Ἄλλως τε δὲν δυσηρεστεῖτο νὰ θαμβῶνῃ τοὺς γείτονας του διὰ τῆς μεγαλοπρεπείας του, καὶ νὰ τοῖς ἐπιδεικνύῃ τὰ πλούτη του. Ἐδῶσε μεγαλοπρεπὲς γεῦμα δι' ὅπερ ἐλάλουν ἐπὶ δέκα ἔτη αἱ φλύαροι γυναῖκες τῆς συνοικίας. Ὅλως ἀντιθέτως πρὸς ἐκείνους, οἵτινες θέλουσιν ἐν πάσῃ θυσίᾳ νὰ διαιωίσωσι τὴν ἀσχημότητα τοῦ ὀνόματός των, ὁ κ. Ἰκεῖ ὀλίγον ἐφρόντιζε νὰ ἔχῃ υἱόν, καὶ ἐδέχθη μετὰ παραφορᾶς τὴν μικρὰν κόρην, εἰς ἣν ἔδωκε τὸ συμπαιθητικὸν ὄνομα Ἀδέλη.

Τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἡ κ. Ἰκεῖ ἔφερε εἰς φῶς δευτέραν κόρην. Ἡ τελευταία αὕτη κυφορὰ ὑπῆρξεν ἐπίπονος, καὶ ὁ τοκετὸς ὑπῆρξεν ἐκ τῶν δυσκολωτέρων, διότι ἐφοδῆθησαν πρὸς στιγμὴν περὶ τῆς ζωῆς τῆς τε μητρὸς καὶ τοῦ παιδίου. Ὁ ἰατρός τοὺς ἔσωσεν ἀμφοτέρως, τοῦλάχιστον τὸ ἐβεβαίω. Ἐορτῇ οὐδαμῶς ἐγένετο. Ἡ μήτηρ ὑπέφερε πολὺ εἰσέτι, ὅπερ οὐδὲ ὅλως ἐπέτρεπε διασκεδάσεις. Δύο θυγατέρες ἦσαν πολλάι, καὶ δὲν θὰ δυσηρεστοῦντο ἀν ἀπέκτων υἱόν, ὅστις βραδύτερον θὰ ἐγένετο δικηγόρος ἢ συνταγματάρχης τῶν Οὐσάρων. Ἡ μικρὰ κόρη ἐβαπτίσθη ἐν τάχει καὶ ἐδόθη εἰς τροφὴν ἀνευ περισσοτέρως τελετῆς. Τῇ ἔδωκαν τὸ ἀπλοῦν ὄνομα Μάρθα.

Γεννηθεῖσα ἀδύνατος καὶ ἰσχνή, μὲ ὅλα τὰ φαινόμενα κακῆς κράσεως, ἐπέπεσε, πρὸς ἐπαύξασιν τῆς δυστυχίας, εἰς χεῖρας ἀγροίκου χωρὶκῆς ἐχούσης ὀλίγον γάλα, ἀγαπώσης τὸν οἶνον, καὶ ὀλίγον φροντιζούσης δι' αὐτήν. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ σπανίως τὴν ἐπεσκεπτόντο. Ἡ κ. Ἰκεῖ δὲν εἶχεν ἀναρῶσαι ἐντελῶς ἔπειτα εἶχε τὴν χαρίεσσαν Ἀδέλην, ἥτις ἐκάστην ἡμέραν κῆζανεν ἐπὶ χάριτι καὶ καλλονῇ. . . . Μόλις ἐνθυμοῦντο

ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὅτι ἡ Μάρθα ὑπῆρχεν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ὅτε ἐπέστη ἡ ὥρα νὰ τὴν ἀπογκλακτίσωσιν οἱ γονεῖς της παρετήρησαν μετὰ φρίκης ὅτι ἦτο χολή. Ἡ ἀτυχὴς παιδίσκεν ἦτο ὠχρὰ, ἰσχνή καὶ ἐξηνητλημένη ἐνόμιζε τις ὅτι μόνον πνοὴ ζωῆς τῇ ἔμενεν. Ὁ κ. Ἰκεῖ προσνήχθη τραχέως πρὸς τὴν τροφὴν καὶ χωρὶς οὐδαμῶς νὰ θωπεύσῃ τὴν Μάρθαν, ἔστειλε νὰ καλέσωσι τὸν ἰατρόν. Ὅτε δ' οὗτος ἦλθε, τῷ παρήγγειλε νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς θυγατρὸς του, ἀλλὰ πρὸ πάντων νὰ προσπαθῆσῃ πολὺ ὅπως θέσῃ τέρμα εἰς τὴν δυσάρεστον ταύτης χολώτητα. Ὁ ἰατρός παρετήρησε μετὰ προσοχῆς τὴν μικρὰν κόρην, τὴν ἔστρεψε πανταχόθεν, καὶ, ἀφοῦ τὴν ἔκαμε νὰ κλαύσῃ πολὺ, διέταξε τὴν χρῆσιν μηχανικοῦ ἐργαλείου. Ἡ Μάρθα ἕως τότε ἐβάδιζε, καὶ τοι μετ' ἀγῶνος ὅτε ὅμως τῇ ἐφήρμοσαν τὴν βαρεῖαν ἐκείνην μηχανήν, ἠγαγκάσθη νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ κινῆται, ὁ δὲ ἰατρός ἐβεβαίωσε μετ' εὐχαριστήσεως ὅτι τὰ ὅσα ἐπανελάθον τὴν φυσικὴν θέσιν τῶν.

Τὸ σύστημα τοῦ ἰατροῦ ἐφηρμόσθη τοσοῦτον ὀρθῶς, ὥστε ἔμεινε διάστροφος καὶ ἐγένετο ἐξ ὀλοκλήρου δυσμορφος.

Ὅθεν, ἀπὸ τῆς κοιτίδος, ἡ Μάρθα ὄφειλε νὰ προσοικειωθῇ μὲ τὴν λύπην. Ἐπρεπε νὰ ἔχῃ ἐν τῇ ψυχῇ της ἀνεξάντλητον πηγὴν ἐγκαρτερήσεως, πραότητος καὶ ἀγαθότητος, ἵνα, παρὰ τὴν ἀσύγγνωστον ἀμελείαν των, οἱ γονεῖς της μὴ τῇ γείνωσιν ἐντελῶς μισητοί. Ἐάν παρετήρει τις τὸ πρόσωπόν της, δὲν ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἐνέπνεεν ἀποστροφὴν ἀλλ' ἐνυπῆρχεν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς της ἀόριστός τις συμπαιθητικὴ καὶ θελκτικὴ ἔκφρασις, ἐν ἣ ἡ ὡραία ψυχὴ της ἐφαίνετο ἀντανაკλωμένη. Ἡ πρόσκαιρος ὅμως αὕτη λάμψις δὲν παρετηρεῖτο ὑφ' ὄλων, καὶ ὅτε οἱ ξένοι τὴν ἐβλεπον νὰ εἰσέρχεται χολαίνουσα καὶ σύρουσα μετ' ἀγῶνος τὰ πάσχοντα μέλη της, κατελαμβάνοντο ἀπὸ τὸ πρῶτον ἐκεῖνο ἀίσθημα τῆς ἀποστροφῆς, τὸ ὁποῖον διήγειρε τὸ θέαμα τοσαύτης ἀσχημίας, καὶ πλείστοι ἦσαν ἀρκούντως σκληροὶ ἵνα μὴ κρύπτωσι τὰς ἐντυπώσεις αὐτῶν.

Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σοὶ εἶπω πόσον ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἠσχύνοντο διὰ τὴν αὐτὴν κόρην, καὶ πολλάκις ἐσκέφθησαν ὅτι, δι' αὐτὴν ὡς καὶ δι' αὐτοὺς, ἐκατοντάκις προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ ἀποθάνῃ. Οὐδὲν λυπεῖ τὸν ἄνθρωπον τόσον, ὅσον ὅταν πληγόνεται ἡ φιλοτιμία του, καὶ ἡ κενοδοξία τῶν συζύγων Ἰκεῖ ὑπέφερε σκληρῶς ἐκ τῆς παρουσίας τῆς Μάρθας. Ἡ λύπη των προϋδίδετο ἀκουσίως ἐκ τοῦ ἀποτόμου καὶ παραφόρου τρόπου, δι' οὗ ὠμίλων πρὸς τὴν θυγατέρα των. Πρὸς αὐτὴν ἦσαν πάντοτε δύστροποι, καὶ τὸ ἐλάχιστον δὲ σφάλμα της ἐθεωρεῖτο ὡς ἐγκλημα. Ποσάκις ἡ ἀτυχὴς μικρὰ ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμά-

τίον της ὅπως ζήτησῃ ἐν τῇ μοναξίᾳ τὴν λήθην τῶν θλίψεων της !

Ἐπαύσε δεινῶς, ὡς ἐννοεῖς, ἡ παλαίπαρος κόρη ! Φθάσασα εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, ἡ Μάρθα ἠθάνθη ἐξεγειρομένη ἐν τῇ παρθενικῇ καρδίᾳ της τὴν φωνὴν τῆς φύσεως, ἥτις προώρισε τὴν γυναῖκα εἰς τὸν ἔρωτα καὶ εἰς τὴν παιδρότητα καὶ αὐτὴ ἐπίσης εἶδε νὰ κυμαίνωνται ἐν τῇ φαντασίᾳ της ἀδύνατα ὄνειρα, καὶ νὰ διέρχωνται λαμπραὶ ὀπτασίαι. Καθὼς ὄλαι αἱ γυναῖκες, ἡ Μάρθα ἐβασανίζετο ὑπὸ τῆς ἀπειροῦ ἐκείνης περιεργίας, τῆς ἐπιθυμίας ἐκείνης τοῦ ἀγνώστου, ἥτις γεννᾶται εἰς τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς, ἐπιθυμίας ἣν ἠσθάνετο διπλασιαζομένην ὅτε ἐβλεπε τὴν Ἀδέλην ἐπανερχομένην ὄλως συγκεκινημένην ἐκ τοῦ θεάτρου ἢ τοῦ χοροῦ. Ἐπασχεν, ἀλλ' οὐδὲν ἐφαίνετο ἐξῶθεν δὲν ἐτόλμα νὰ προσφέρῃ παράπονον, νὰ ἀφήσῃ στεναγμόν δὲν ἦτο ἀξία, ἐσκέπτετο, καλλιτέρας τύχης. Οὐχὶ κατὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καθ' ἑαυτῆς ἡ ἀτυχὴς κόρη ἐνίοτε ὠργίζετο.

Ἀσχημὸς ὡς τέρας, ἔλεγον, καὶ δὲν τὸ ἠγνοεῖ. Αὐθάδεις τινὲς ἀπήγγειλαν δι' ἡμισείας φωνῆς ὀπισθέν της τὴν φρικώδη ταύτην καταδίκην, ἥτις ἔσκαψεν ἐν τῷ στήθει της ἀνίατον πληγὴν πάντοτε αἰμάσσουσαν καὶ ἣν νέοι καὶ ἀκατάπαυστοι ὑπαινιγμοὶ ἠρέθιζον ἐπὶ πλέον. Τὸ κάτοπτρον, ὁ ἄσπονδος οὗτος ἐχθρὸς, ἐλάλει ἄλλως τε πλέον μεγαλοφώνως πάντων τῶν ἄλλων ὅθεν ἐφευγεν αὐτὸ μετὰ φρίκης, τόσον ἡ ἰδία μορφή της τῇ προὔξενει τρομόν.

Καὶ ἐν τούτοις, κατὰ τινὰς ὥρας ἐνόμιζεν ὅτι ἀνεκάλυπτεν ἐν ἑαυτῇ θησαυροὺς ἔρωτος καὶ αὐταπαρνησίας, ὥστε νὰ καταστήσῃ ζηλοτύπους πάσας τὰς ἄλλας γυναῖκας καὶ βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ παρατηρητὴς ὅστις θὰ ἐβλεπε τὴν γενναίαν ταύτην ψυχὴν, ἐν ταῖς στιγμαῖς καθ' ἃς ἡ ἠθικὴ καλλονὴ της ἐζωγραφεῖτο καὶ ἐφανεροῦτο ἐπὶ τοῦ προσώπου της, θὰ ἠσθάνετο, παρὰ τὴν ἀσχημίαν τοῦ προσώπου τῆς Μάρθας, ζωηρὸν αἰσθημα σεβασμοῦ, καὶ συμπαιθείας πρὸς αὐτήν.

Ἡμέραν τινὰ εἶδεν εἰσερχόμενον τὸν πατέρα της μὲ ἐπιστολὴν εἰς τὴν χεῖρα καὶ ἀκτινοβόλον τὸ πρόσωπον.

— Ὅγλήγορα, ὀγλήγορα, εἶπεν ὁ ἀνεψιός μου Ἐδουάρδος φθάνει σήμερον. Ἐπιστρέφει ἐκ τοῦ ταξειδίου του καὶ θὰ διέλθῃ ὀλίγον καιρὸν μὲ ἡμᾶς. Ἐνθυμεῖσαι Ἀδέλη, τὸ μικρὸν ἐκεῖνο παιδίον μεθ' οὗ ἐπαίξεις ἄλλοτε ; Εἶνε τώρα ὑψηλὸς καὶ ὡραῖος νέος. . . πῆγαινε καὶ γίνου ὡραία διὰ νὰ τὸν ὑποδεχθῆς.

Εἶτα προσέθηκε δι' ἀποτόμου φωνῆς :

— Σὺ, Μάρθα, ἐτοιμάσε τὸ δωμάτιον ἐπάνω, νὰ μὴ λείψῃ τίποτε τὸ πᾶν νὰ εὐτρεπισθῇ μετὰ προσοχῆς. Ἐπειτα πῆγαινε νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἀδέλην διὰ νὰ ἐνδύθῃ. . . μὴ χάνῃς καιρὸν !

Καὶ ἡ Μάρθα ἔτρεξε νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ δωμάτιον,

ἐνῶ ἡ Ἀδέλη ἐκαλλωπίζετο. Ὁ ξενιζόμενος τὴν ὁποῖον περιέμενον ἔφθασε μετ' ὀλίγον ἤτο ὑψηλὸς νέος μὲ φυσιογνωμίαν γλυκεῖαν καὶ νοήμονα· ἠσπάσθη τὴν χεῖρα τῆς θείας του, ἐνηγκαλίσθη ἐγκαρδίως τὸν θεῖόν του καὶ ἐχαιρέτισε εὐσεβάστως τὴν ἐξαδέλφην του Ἀδέλην, ἧς ἡ καλλονὴ ἐφάνη ὅτι τῷ ἐνεποίησε ζωηράν ἐντύπωσιν.

Ἡ Ἀδέλη ἔμαθε μετὰ τελείας τέχνης, νὰ συνεννοῖ τὴν ἀπλότητα ὀλίγον μεμελετημένην μὲ τὴν καλαίσθητον κομψότητα, ἧτις ἀνεδεικνυεν ἔτι μᾶλλον τὸ χάριεν ἀνάστημά της. Μειδιάμα εὐχαριστήσεως ἐπλανήθη ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ πατρὸς της, ὅστις εἶπε παρευθὺς:

— Ἐμπρός, Ἐδουάρδε, φίλησέ την χωρὶς φιλορροσύνην . . . εἶνε ἐξαδέλφη σου.

Ὁ Ἐδουάρδος συγκινημένος καὶ παιδρὸς ἐπέθηκε φίλημα ἐπὶ τοῦ ἀγνοῦ μετώπου, ὅπερ τῷ ἔτεινεν ἡ Ἀδέλη ἐρυθριώσα. Ἡ Μάρθα ἦτο εἰς τινα γωνίαν χωρὶς οὐδεὶς νὰ δώσῃ προσοχὴν. Ὅτε δ' ἐπλησίασε δειλῶς καὶ εἶπεν εἰς τὸν νέον διὰ τρεμούσης φωνῆς: «Καλὴν ἡμέραν ἐξαδέλφ' μου», τὸ μέτωπον τοῦ κ. Ἰκέξ ἐκαλύφθη ὑπὸ νέφους.

— Εἶνε ἡ Μάρθα, ἡ δευτερότοκος θυγάτηρ μου, εἶπε ταχέως καὶ οὐχὶ χωρὶς τινα σύγχυσιν Ἀλλὰ θὰ ἔχῃς ἀνάγκην ἀναπαύσεως Ἐδουάρδε.

Ὁ νέος εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀτυχοῦς πλάσματος, ἠσθάνθη δυσάρεστον τινα ἐκπληξιν, ἀλλ' ἀνεγνώσεν εἰς τοὺς ὕμνους ὀφθαλμοῦς τῆς Μάρθας, εἰς τὴν ὠχρότητα της καὶ εἰς τὴν ταπεινότητα τῆς στάσεώς της τοσαύτην λυπηράν καὶ ἄφωνον ἐγκαρτέρησιν, ὥστε ἡ πρώτη ἐντύπωσις του ὑπεχώρησεν ἀμέσως εἰς αἴσθημα εὐμενοῦς συμπαιθείας. Οἱ λόγοι καὶ ὁ τόπος τοῦ κ. Ἰκέξ τῷ ἔκαμον νὰ διῆθῃ πόσον φοβερά ἦτο ἡ κατάστασις τῆς ἀτυχῆς, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπεφάσισε νὰ τῇ ἀποδείξῃ περισσώτερον σέβας τῆς λοιπῆς οἰκογενείας της.

Τὴν ἐπλησίασε μετ' εὐμενοῦς μειδιάματος καὶ τὴν ἠσπάσθη ἐπὶ τοῦ μετώπου, καθὼς καὶ τὴν ἀδελφὴν της. Ὁ ἀσπασμὸς οὗτος ἐπέφερον ἐπὶ τῆς Μάρθας τὸ ἀποτέλεσμα ἀδδηφάγου πυρός... ἠσθάνθη διαρρέουσαν φλόγα εἰς τὰς φλέβας της, εἶτα ἅπαν τὸ αἷμά της συνέρρευσε πρὸς τὴν καρδίαν, ὠχρίασεν ἔτι περισσώτερον καὶ ὀλίγου δεῖν ἐκλονεῖτο.

Ὡ! τὸ φίλημα ἐκεῖνο τῇ ἐφάνη ὅτι ἐνετυπώθη ἐπὶ τοῦ μετώπου της, καὶ ἔκοπτε, τὴν νύκτα, τὴν ἡμέραν, ὁ Ἐδουάρδος ἦτο πρὸ αὐτῆς, μὲ τὴν θωπευτικὴν στάσιν του . . . μόνον αὐτὸν ὀνειροπόλει, μόνον αὐτὸν ἐσκέπτετο. Ἐζήτει νὰ ἀπατήσῃ ἑαυτὴν πλάττουσα γλυκείας ὀνειροπολήσεις· μόλις ἐκλείε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐβλεπεν ὑπὸ τὸ σχῆμα τοῦ Ἐδουάρδου νὰ πλησιάζῃ θελκτικὸν φάσμα ψιθυρίζον εἰς τὸ οὖς της μεθυστικούς λόγους . . . ὠρθοῦτο τότε ἀνασκιρτώσα,

καὶ ἠσθάνετο τὸ μέτωπόν της λουόμενον ὑπὸ ἰδρωτός.

Πάντα ταῦτα ἦσαν λίαν φυσικά· μήπως δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα ν' ἀγαπήσῃ; Ὁ Ἐδουάρδος ἦτο ὁ πρῶτος ἀνὴρ ὅστις ἐδείχθη πρὸς αὐτὴν χαριεῖς, ἀξιεράστος καὶ εὐμενής· ὁ πρῶτος ὅστις ἀντὶ νὰ τὴν περιφρονήσῃ, τῇ ὤμιλλε μετὰ εὐμενείας. Πολλάκις ἐνῶ οἱ γονεῖς της τὴν ἐπέπληττον, αὐτὸς ἐλάμβανε τὸ μέρος της, ὡς ἐὰν ἐμάντευσε τὸ ἐξέχον τῆς τοσοῦτον πασχούσης ψυχῆς ἐκείνης. Ἐὰν ὤμιλλε, ἦτο συνήθως μὲ τὴν γνώμην της καὶ ἐφαίνετο λαμβάνων πλεῖον εὐχαριστήσιν εἰς τὴν συνομιλίαν της, παρὰ εἰς τὴν τῆς μητρὸς της καὶ εἰς τὴν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

Τὸν ἠγάπησε! Μήπως δὲν τῷ ὄφειλε τῷ ὄντι τὰς πρώτας ὠραίας ἡμέρας τῆς ζωῆς της, τὴν ὑπόληψίν της ἐν αὐτῇ τῇ οἰκογενείᾳ της; Μόλις οἱ γονεῖς της παρετήρησαν τὴν συμπάθειαν τοῦ Ἐδουάρδου, καὶ αὐτοὶ οὗτοι μετέβαλον τρόπον πρὸς αὐτὴν, θέλοντες νὰ ἀποδείξωσι τῷ νεανίᾳ πόσον κατὰ βῆθος ἐνδιεφέροντο διὰ τὴν Μάρθαν. Τοῦ λοιποῦ προὐλάμβανον τὰς φιλοδοξοτέρας ἐπιθυμίας τῆς ἀτυχῆς κόρης. Καὶ ἡ Ἀδέλη δ' αὐτῇ, ἢν ὁ Ἐδουάρδος ἀνεχάρη ἡμέραν τινα δὲν εἰξεύρω διὰ ποῖαν περιποίησιν πρὸς τὴν ἀδελφὴν της, ἐσπευσε νὰ διπλασιάσῃ τὰς περιποιήσεις της πρὸς τὴν ἀτυχῆ Μάρθαν, πρὸ πάντων ὅτε ὁ ἐξαδέλφος της ἦτο πρῶτον.

Ἡ Μάρθα ἠσθάνετο ἑαυτὴν ἀναγεννωμένην εἰς τοὺς κόλπους τῆς γλυκείας ταύτης ἀτμοσφαιρας· ἀνέπνευεν ἐλευθερώτερον, ἔπαυσε νὰ πάσχη. Ἡ ἀνεξικακία ἧτις ὑπεδέχτο τὴν τῶν λόγους της τὴν ἐνεθάρρυνεν, οἱ τρόποι της ἀπεκαλύπτοντο πλέον ἀνέτως, καὶ τὰ εὐγενῆ πλεονεκτήματα τῆς ψυχῆς της ἐξεδηλοῦντο ὡς καὶ αἱ σκέψεις της καὶ τὰ μυστικά ὀρμημοφυτὰ της. Συνέβη ἐν αὐτῇ αὐτόχρομα ἐπανάστασις. Αἱ ἐσπεραὶ τῆς οἰκογενείας ἔρρεον ἐν οἰκειότητι· ὁ Ἐδουάρδος διηγεῖτο τὰ ταξείδιά του καὶ ἡ Μάρθα τὸν ἤκουε ἐν ἐκστάσει. Ἦτο εὐτυχῆς, καὶ τὴν εὐτυχιάν αὐτὴν εἰς ἐκείνον τὴν ὄφειλεν, εἰς ἐκείνον τὸν τόσον ὠραῖον, τὸν τόσῳ γενναῖον, εἰς ἐκείνον τὸν κατέχοντα ὅλας τὰς ἀρετὰς τὰς δυναμείας νὰ καταστήσωσιν ἕνα ἀνδρᾶ ἀξίον τῆς ὑπολήψεως καὶ συμπαιθείας! Τὸν ἠγάπησε δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς της· ἠρέσκετο νὰ τὸν κοσμή μὲ ὑπερανθρώπους τελειότητας τῶν ἡρώων τῶν μυθιστορημάτων, τὸν ἔκαμεν εἰδωλὸν της. Δι' ἐν βλέμμα του, δι' ἐν μειδιάμα τῶν χειλέων του, δι' ἕνα λόγον, διὰ μίαν χειραψίαν, θὰ ἔδιδε τὴν ζωὴν της ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου δισταγμοῦ. Ἐὰν κατὰ τύχην ὁ Ἐδουάρδος τὴν νῦχαρίσει διὰ τὴν μέριμναν πρὸς αὐτὸν καὶ διὰ τὴν εὐταξίαν ἣν ἐτήρει ἐν ὅλῃ τῇ οἰκίᾳ, ἠσθάνετο ἄρρητον εὐχαριστήσιν καὶ ἐξεδήλου πρὸς αὐτὸν ὅλην τὴν φιλοστοργίαν, ἣν ἐθησαύριζεν εἰς τὰ πρότερον ἀγωνιώδη ἔτη . . . Ἦτο ὁ Θεὸς της!

Κατ' ἀρχὰς ἠθέλησε νὰ δαμάσῃ τὸ γεννώμενον πάθος της, προσεπάθησε νὰ μὴ τὸ πιστεύσῃ, ἐφραντάσθη πᾶν ὅτι ἐνυπῆρχε τὸ παράλογον εἰς τὴν παράφρονα αὐτὴν ἰδέαν· ἀλλ' αἱ μάταιαι δοκιμαὶ τὴν ἔπεισαν μόνον περὶ τῆς ἀκαταγωνίστου ἰσχύος τοῦ ἔρωτος.

Ἐλέχθη ὅτι δὲν ὑφίσταται ἀπελπίς ἔρωτος· ἀνῆκε τῇ Μάρθᾳ νὰ πάθῃ τὸ ἐναντίον. Ν' ἀνταγαπάται! . . . αὐτὴ ἡ ἰδία ἠνῶσει πόσον τὸ ὀνειροπόλημα ἐκεῖνο, θὰ ἦτο γελοῖον! . . . Ἐγνώριζεν ἐπίσης ὅτι ὁ κόσμος θὰ ἐγέλα ἐπὶ τοσοῦτον ἀκατανοήτῳ ἀξιώσει· νὰ εὐνοηθῇ καὶ νὰ ὑπολήπτῃται ὑπὸ τοῦ ἐξαδέλφου της, νὰ δέχεται παρ' αὐτοῦ ἐνδείξεις ἀγνῆς ἀγάπης, ἰδοὺ ὅ,τι ἐτόλμα νὰ ἐλπίζῃ. ὅτι ἐπέτυχε νὰ τύχῃ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὁ Ἐδουάρδος ἠσθάνετο βαρέως καὶ ἐφοβήθησαν διὰ τὴν ζωὴν του. Τότε ἔπρεπε νὰ ἴδῃς τὴν εὐγενῆ κόρην· ἡ λύπη, τὸ πάθος ἔδωκεν ἀπιστεύτους δυνάμεις εἰς τὸ ἴσχυον καὶ ἀδύνατον ἐκεῖνο ὄν, ὅπερ δὲν ἀφῆκε πλέον τὸ δωμάτιον τοῦ προσφιλοῦς ἀσθενοῦς· ὁ κόπος καὶ ἡ αὐπνία ἐφαίνοντο ὅτι δὲν τὴν κατέλαμβανον. Ἡ κατάστασις τοῦ Ἐδουάρδου ἐδεινώθη, παρελήθει καὶ οὐδένα ἀνεγνώριζεν. . . Ἐὰν ἔστερετο τοσοῦτων ἀφοσιωμένων περιποιήσεων ἀναμφιβόλως θὰ ἀπέθνησκεν. Ὅτε ὁ ἰατρὸς ἀνήγγειλεν ὅτι ἐκαλλιτέρευε καὶ ὅτι ἡ θεραπεία ἦτο πιθανή, ἡ Μάρθα ἐκάμφθη ὑπὸ τὸ βῆρος τῆς συγκινήσεως καὶ τῆς εὐτυχίας, καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸ δωμάτιόν της διὰ νὰ κρῦψῃ ἀπὸ πάντων τὴν ἐκδήλωσιν τῆς χαρᾶς ἣν ἠδυνάτει νὰ κρατήσῃ.

Ἡ ἀνάρρωσις ὑπῆρξε μακρὰ καὶ ἡ Μάρθα ἠκολούθησεν αὐτὴν μετὰ θαυμασίας μερίμνης. Ὅτε ὁ Ἐδουάρδος ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις, πρώτη αὐτῇ τὸ ἔμαθε, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἠσθάνθη ἑαυτὴν ἀνταμειβομένην δι' ὅλα τὰ βῆσάνά της. Ἐμελλεν ὄμως νὰ ὑποφέρῃ μετ' ὀλίγον φοβερώτερα. Ἡ Ἀδέλη, ἧτις μέχρι τοῦδε ὀλίγον ἐνησχολήθη περὶ τοῦ ἀσθενοῦς, ἐπειδὴ οἱ γονεῖς της δὲν τῇ τὸ ἐπέτροψαν, καὶ δὲν εἶχεν οὐδαμῶς τὴν συμπάθη καρδίαν τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἐλέους· ἡ Ἀδέλη ἐφάνη ἐπιμονωτέρη ὅτε ὁ ἀναρρωνύων ἠδυνήθη νὰ ὀμιλήσῃ. Ὁραιοτέρα παρὰ ποτὲ, ἠροσερὰ ὡς ῥόδον, ἐνδεδυμένη μετὰ φιλαρεσκείας, ἐφαίνετο ὅτι ἦτο ἄγγελος τῆς ἐλπίδος ἐλθὼν ἵνα συνδιαλλάξῃ τὸν ἀποθνήσκοντα μετὰ τῆς ζωῆς. Ὅτε παρετήρει τὰ εὐγενῆ, πλὴν ὠχρὰ καὶ κεκοπιακῶτα χαρακτηριστικὰ τοῦ ἐξαδέλφου της, τὸ βλέμμα της ἐπληροῦτο ὑπὸ μελαγχολικῆς καὶ τρυφερᾶς λάμψεως, ἧτις ἔτι πλέον τὴν ὠράιζεν. Ἡ Μάρθα, ἀπ' ἐναντίας, ἴστατο κατὰ μέρος, καὶ ὑπόσπριζομένη μόνον ὑπὸ τῆς ὑπερβολικῆς ἐνεργείας ἧτις ἐδιπλασίασε τὰς δυνάμεις της διαρκούσης τῆς κρίσεως, ἠσθάνετο φλογερὰν ἀνάγκην ὑπνοῦ καὶ ἀναπαύσεως.

Ὁ Ἐδουάρδος συνεκέντρωσε πᾶσαν τὴν πρωτοχὴν του ἐπὶ τῆς Ἀδέλης, ἧς τὸ συγκινημένον

βλέμμα ἐφαίνετο ζητοῦν τὸ ἰδικόν του. . . Ἀνεμιμνήσκετο ὅτι διεῖδε κατὰ τὴν παραληρίαν του γυναικείον πρόσωπον μειδιῶν αὐτῷ· ἐνόησεν ἀορίστως ὅτι ἦτο ἀντικείμενον προθύμων μεριμνῶν· ἀλλ' ὅτε ἐπανελάβεν ἐξ ὀλοκλήρου τὰς αἰσθήσεις του, ὀλίγον ἐπρόσεξεν εἰς τὴν Μάρθαν, ἧτις παρευθὺς ἐκρύβη ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ, παρατηρῶν τὰ ὠραῖα χαρακτηριστικὰ τῆς ἐξαδέλφης του Ἀδέλης, ἐνόησεν ὅτι ἐπανεύρισκεν ἐν αὐτῇ τὸν προστάτην ἄγγελόν του. Τὴν νῦχαρίστησε διὰ βλέμματος πλήρους ἀγάπης, ἐμειδίασεν ἠλέως καὶ ἀπήγγειλε μετὰ προσπαθείας τὸ προσφιλεῖς αὐτὸ ὄνομα: «Ἀδέλη! . . .».

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ἡ Μάρθα ἐξύπνησεν αἰφνιδίως. . . Βίδοποιήθησα ὑπὸ μυστικῆς ὀρυθῆς ἐστράφη πρὸς τὸν Ἐδουάρδον, καὶ τὸν ἤκουσε προφέροντα διὰ συγκινημένης φωνῆς τὸ ὄνομα τῆς ἀδελφῆς της. . . Τοῦτο ἦτο βαρὺ κτύπημα διὰ τὴν καρδίαν της· ἔτρεξε πρὸς τὴν κλίνην, ἀλλ' ἦτο λίαν ἀργά . . . ἡ πρώτη σκέψις, ὁ πρῶτος λόγος τοῦ ἐξαδέλφου της ὑπῆρξε δι' ἄλλην! . . .

Καὶ τότε ἔτι ὅτε αἱ φροντίδες ἄς ἀπῆται ἡ ἀνάρρωσις ἦσαν ἤττον κοπιώδεις, ἡ Μάρθα ἐγένετο περιποιητικωτέρα, καὶ μᾶλλον ἀφοσιωμένη τῆς ἀδελφῆς της· ἀλλ' ὁ Ἐδουάρδος ἀπέδιδε φυσικῶς τὴν ἀπουσίαν τῆς Ἀδέλης εἰς τὴν σευνήν συστολήν τοῦ φύλου της, ἧτις τῇ ἀπηγόρευε νὰ ἐρχεται ἄνευ τῶν γονέων της, εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἐξαδέλφου της, ἐνῶ ἡ ἀσχημία τῆς Μάρθας ἤρκει διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν παρουσίαν της. Ὅτε ἐξ ἐναντίας ἡ Ἀδέλη ἐφαίνετο, τὸ θωπευτικὸν βλέμμα της ἐφαίνετο λέγον πρὸς τὸν ἀσθενῆ: «Ἀκουσίως μου ἀφίνω τὸ δωμάτιον τοῦτο, ἀλλὰ κατὰ τὰς μακρὰς ἀπουσίας μου εἴθε πάντοτε παρῶν εἰς τὸν νοῦν μου».

Ὁ Ἐδουάρδος ἦτο περισσώτερον εὐγνώμων διὰ τὰ μειδιάματα ταῦτα καὶ διὰ τὰς βραχείας ταύτας ἐμφανίσεις παρὰ διὰ τὰς ἀγρυπνίας καὶ τοὺς κόπους τῆς ἀτυχῆς Μάρθας.

Δὲν ὑπῆρξεν ἀίριστος πρὸς τὴν τελευταίαν ταύτην· συνεκινήθη ἐκ τῶν φροντίδων καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς της, καὶ ἠσθάνετο ἀξαναμένην ἐν τῇ καρδίᾳ του τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν συμπάθειαν, ἣν ἀπ' ἀρχῆς ἠσθάνετο πρὸς αὐτὴν. Τὰ αἰσθήματα ταῦτα ἐξεροήγουντο ζωηρῶς εἰς τινὰς περιστάσεις. Ἡμέραν τινα, μεταξὺ ἄλλων, ὁ Ἐδουάρδος εὐρέθη πλέον κακὰ, καὶ ὁ ἰατρὸς ἐφοβεῖτο ὑποτροπὴν τῆς ἀσθενείας· ἐν στιγμῇ λήθης ὁ ἀσθενὴς ἐξεστόμωσε σκληρὴν λόγον πρὸς τὴν ἀτυχῆ ἐξαδέλφην του, ἧτις τὰ πάντα θὰ ἐθυσίαζε, διὰ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν θεραπείαν του· ἡ Μάρθα βαθίως προσεβλήθη καὶ τὰ δάκρυά της ἀνεπήδησαν. . . ἐστράφη ἀποτόμως ἵνα κρῦψῃ τὴν συγκίνησίν της· ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ Ἐδουάρδος τῇ ὤμιλλε, καὶ ἔπρεπε νὰ ἀποκριθῇ. Λυγμοὶ τῇ ἐκοψάν τὸν λόγον, καὶ ὁ νεανίας, ὅστις εἰλικρινῶς ἐλυπεῖτο διὰ τὸ ἀνυπόμονον κίνημα ὅπερ τῷ ἐξέ-

φυγεν, ἠσθάνθη διπλασιαζομένην τὴν ταραχὴν τοῦ καὶ τὰς τύψεις τοῦ τὴν ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς, τὴν ἔσυρε παρὰ τὴν καθέδραν τοῦ, καὶ τῆ εἶπε διὰ τρουφεροῦ ὕφους·

— Συγγώρησόν με, ἀγαθὴ μου Μάρθα! . . . ἡ λύπη μὲ ἔκαμε κακόν. . . εἶσαι ἄγγελος, καὶ ἐγώ. . .

Αἰσθανομένη τὴν προσφιλεῖ ἐκείνην χεῖρα εἰς τὴν ἰδικήν της, ἀκούουσα τοὺς λόγους ἐκείνου τοὺς τόσον εὐμενεῖς ἢ ἀτυχῆς κόρη, συνεικινήθη βαθέως καὶ ἐλύθη εἰς δάκρυα πάλιν· ἀλλ' αὐτὰ ἦσαν δάκρυα χαρᾶς καὶ ἀγάπης· ἐλάμβανε εἰς ἀμοιβὴν τῶν βρασάνων της ἀνέλπιστον εὐνοίαν, ἣν εὐχαρίστως θὰ ἐπλήρωνε δι' ὄλου τοῦ αἵματός της.

— Ἐλα, ἠσύχασε, Μάρθα, προσέθηκεν ὁ Ἐδουάρδος· ὅταν σοὶ ὠμίλησα τοιοῦτοτρόπως, δὲν ἤξευρον τί ἔλεγον, ἤξεύρεις τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, ὅπερ τρέφω διὰ σέ. . . ἐὰν κλαίης ἀκόμη, θὰ νομίσω ὅτι εἶσαι θυμωμένη πάντοτε.

Εἶτα λαμβάνων τὴν χεῖρα τῆς ἐξαδέλφης τοῦ, τὴν ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη τοῦ καὶ τὴν ἠσπάσθη φιλοστόργως.

— Νὰ σὲ συγχωρήσω! νὰ σὲ συγχωρήσω! ἀνέκραξεν ἡ ἀτυχῆς κόρη κλονιζομένη ὑπὸ τὸ βάρος τῆς εὐτυχίας της. ὦ! Ἐδουάρδε!

Φοβουμένη μήπως δὲν δυνήθη νὰ κρατηθῇ καὶ ἀποκαλύψῃ τὸ μυστικόν της, ἔτρεξε νὰ κλεισθῇ εἰς τὸ δωμάτιόν της.

Ὁ νεανίας δὲν ἐδράνυε νὰ ἀναρρώσῃ ἐντελῶς, ἀλλ' εἶχεν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πληγὴν ἣν ἡ Ἀδέλφη μόνη ἐδύνατο νὰ θεραπεύσῃ. Ὑπὸ ἐπαγωγὰ ἐξωτερικὰ ὁ Ἐδουάρδος δὲν ἔκρυπτεν, ὡς συνήθως συμβαίνει, διεσθαρμένην ψυχὴν. Εἰς τὴν ἐλαχίστην λέξιν αὐτοῦ ὁ ἀγαθὸς κ. Ἰεζὶ θὰ ἔρριπτε τὴν θυγατέρα τοῦ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἑραστοῦ της· ἀλλ' ὁ Ἐδουάρδος ἐπεθύμει τι πλέον τῆς συγκαταθέσεως τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς· ἐθεώρει τὴν περιουσίαν τῆς Ἀδέλφης ὡς εὐτελὲς παρήρτημα, πλησίον τῆς καρδίας, ἣς τὴν κατὰ κτησίαν ἐθήρευε.

Πῶς νὰ κάμῃ διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ; Τῷ ἐφαίνετο ὅτι τὰ βλέμματά τοῦ δὲν ἐπέφεραν ἐπὶ τῆς νεαρᾶς κόρης δυσάρεστον ἀποτέλεσμα· τῷ ἐφαίνετο ὅτι διέβλεπεν εἰς τὸν φιλάρεσκον τρόπον, δι' οὗ αὐτὴ ἐκοσμεῖτο. εἰς τοὺς λόγους της καὶ εἰς τὸ ἦθος της ἀρκοῦντως εὐνοϊκὰς ἐνδείξεις, ἀλλ' οὐδὲν ἀπεδείκνυεν εἰσέτι θετικῶς ὅτι ἠγαπᾶτο ἢ ὅτι ἐμελλε ν' ἀγαπηθῇ. Τὸ ἀπλοῦστατον μέσον ἦτο νὰ τῇ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ἐκεῖ παρουσιάζετο νέα δυσκολία· διότι, ἐὰν αἱ μετὰ τῆς Μάρθας συνδιαλέξεις ἦσαν συχναί, δὲν συνέβαιναν ὅμως ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Ἀδέλφην, ἣν δὲν ἐβλεπεν εἰμὴ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν γονέων της.

Ὁ Ἐδουάρδος ἀπεφάσισε νὰ τῇ γράψῃ καὶ καθύστας εἰς τὸ γραφεῖόν τοῦ, τῇ ἀπηύθυνε τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν:

«Ἐξαδέλφη μου,

»Ζητῶ καρδίαν, ἣτις νὰ μὲ ἰννοῇ καὶ νὰ μὲ ἀγαπᾷ.

Ἐχω ἀνάγκην συντρόφου, ἣτις νὰ συμμερίζηται μετ' ἐμοῦ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς λύπας τῆς ζωῆς, ὃ δὲ προσφιλέστερος πόθος μου εἶνε νὰ συναντήσω γυναῖκα, ἣτις νὰ δυνήθη νὰ ἐπιτιμήσῃ τὴν ζήτην καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῶν αἰσθημάτων μου. Δὲν ἠδυνήθηκα νὰ σὲ ἴδω χωρὶς νὰ αἰσθανθῶ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἐνδύμυχον συμπάθειαν· τὰ πάντα ἐν σοὶ μοὶ ἀποκαλύπτουσιν ἄγγελον χάριτος καὶ ἀγαθότητος, καὶ ἡ μόνη ἐπιθυμία μου εἶνε νὰ ἐνώσω τὴν τύχην μου μετὰ τὴν ἰδικήν σου· μίαν μόνον λέξιν ἔχεις νὰ εἴπῃς: δύνασαι καὶ θέλεις νὰ ἀποδεχθῆς τὴν καρδίαν μου καὶ τὴν χεῖρά μου;

»Εἰς τὴν μέριμναν καὶ τὴν ἀφοσίωσίν σου ὀφείλω τὴν ζωὴν· θὰ μοὶ ἦτο εὐχαιρότερον νὰ σοὶ ὀφείλω εὐτυχίαν μέλλον.

«ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ».

Ἐκρυψεν ἐπιμελῶς τὸ μικρὸν γραμματίον τοῦ καὶ παρεσύλαξε τὴν ἀρμολίαν στιγμὴν, καθ' ἣν θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ στείλῃ, διότι δὲν ἤθελε νὰ κάμῃ τοὺς ὑπηρετάς κοινωνοὺς τοῦ μυστικοῦ τοῦ. Ἠλπίζε νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, καθ' ἣν στιγμὴν ἤθελε προτείνει εἰς τὴν Ἀδέλφην τὴν χεῖρα πρὸς ἀποχαιρετισμόν. Κατεχόμενος ὑπὸ τῆς ἰδέας τοῦ, ἤνοιξε τὴν θύραν τῆς αἰθούσης, καὶ εἶδε τὴν ὠραίαν ἐξαδέλφην τοῦ καθήμενην παρὰ τὴν μητέρα της καὶ κεντώσαν. Ὁ Ἐδουάρδος ἐπλησίασε καὶ ὠμίλησε περὶ κοινῶν πραγμάτων, περιμένων εὐνοϊκὴν περίστασιν· ἡ τύχη τὸν ὑπέρβησε κατ' εὐχὴν· μετὰ στιγμὴν ἡ κ. Ἰεζὶ ἠγέρθη καὶ προσεκάλεσε τὴν θυγατέρα της νὰ ὑπάγῃ μετ' αὐτῆς εἰς τι παρακείμενον δωμάτιον. . . Ἡ Ἀδέλφη ὑπήκουσεν, ἐδίπλωσε τὸ κέντημά της ὅπερ ἀπέθεσεν εἰς τὸ κἀνίστρον τοῦ ἐργοχείρου της ἐπὶ τινος τραπέζης, καὶ ἐξῆλθε μετὰ τῆς μητρὸς της.

Μεῖνας μόνος, ὁ νεανίας ἐπλησίασε τὸ κἀνίστρον, ἔθεσε ταχέως τὸ γραμματίον τοῦ ἐντὸς αὐτοῦ, εἶτα, ἀκούων κρότον πρὸς τὴν θύραν τῆς εἰσόδου, ἔφυγε διὰ πλαγίας ἐξόδου μετὰ ταχύτητος κλέπτου φοβουμένου μὴ συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ.

Ἡ εἰσερχομένη ἦτο ἡ Μάρθα. Ἦρχετο νὰ λάβῃ τὸ κἀνίστρον τοῦ ἐργοχείρου της, ὅπερ ἀφῆκεν εἰς ἀπροσεξίας εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ ὅπερ ἡ Ἀδέλφη μετεχειρίσθη ἀντ' αὐτῆς. Φθάσασα εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἔμεινεν ἐπληκτος βλέπουσα τὴν ἀνεπίγραφον ἐκείνην ἐπιστολήν. Τὴν ἤνοιξε μηχανικῶς, χωρὶς νὰ προβλέπῃ παντελῶς τί αὐτὴ περιείχε. Λέξις τις ἐπληξε κατ' ἀρχὰς τὰ βλέμματά της καὶ τὴν ἐθάμβωσεν ὡς ζωηροτάτη λάμψις: Ἐδουάρδος! Αὐτὸς τῇ ἔγραψεν! Ἐθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας της καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἐμελλε νὰ πνιγῇ. . . Εἶτα ἡ κεφαλὴ της ἐσυγχύσθη καὶ ἔβλεπε μόνον ἀμόρφους χαρακτῆρας καὶ συγκεχυμένους πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της. Τί εἶχε νὰ τῇ εἴπῃ; Διατί τῇ ἔγραψε; Μήπως δὲν ἠδύνατο εἰς ἐκάστην ὥραν τῆς ἡμέρας νὰ τῇ ὁμιλήσῃ ἐλευθέρως ἄνευ μαρτύρων; Ἦτο λοιπὸν οὐσιῶδες μυστικόν, ὅπερ δὲν ἐτόλμα νὰ ἐξομολογήθῃ διὰ ζωῆς! Ἡ τεταραγμένη φαντασία της ἐδαυκα-

λήθη πρὸς στιγμὴν ὑπὸ ἡδυτάτης ἐλπίδος, εἰς ἣν ἀντέστη κατ' ἀρχὰς, ὅπως ἐγκαταλειφθῆ ὅμως πάλιν εἰς αὐτὴν μετ' ὀρυκτῆς μακρῶν μέθης.

Ἐφερε τὴν ἐπιστολήν τοῦ Ἐδουάρδου εἰς τὴν καρδίαν της, καὶ παρεδόθη ἐπὶ τινὰ λεπτὰ εἰς σκέψιν ἀπείρου γλυκύτητος, ἣτις ἐπλησίαζε πρὸς ἔκστασιν. Ἐπὶ τέλους ἠγέρθη.

— Εἶνε καιρὸς νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸ λογικόν μου, εἶπει ἐτοιμαζομένη νὰ ἀνγνώσῃ.

Τί ἠσθάνθη Πανάγαιε Θεέ! ὅτε διέτρεξεν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου μέχρι τοῦ ἑτέρου τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἐξαδέλφου της! Ἠουρήσασεν, αἱ χεῖρές της ἔτρεμον, ἡ καρδία της ἐπαλλε σφοδρῶς. Εἰς αὐτὴν ἀπνυθύνετο ἡ ἐπιστολὴ αὐτῆ; Ἄλλ' ἡ ἀμφιβολία ἦτο δυνατὴ; Ὁ Ἐδουάρδος δὲν τὴν εἶδεν ἑκατοντάκις ἐργαζομένην παρὰ τὸ κἀνίστρον ἐκεῖνο; . . . Καὶ εἰς αὐτὴν. . . εἰς τὴν Μάρθαν, ἔγραφεν οὕτω πως! Ἦτο ἀκατανόητον. . . καὶ ὅμως, μάτην ἐζήτησε ν' ἀπωθήσῃ τὴν θέλγουσαν αὐτὴν σκέψιν. . . Πόσον τὰ φαινόμενα ἦσαν ἀπατηλὰ!

— Μὲ ἀγαπᾷ! μὲ ἀγαπᾷ! ἀνείραξεν ὅλως ἐξαπτομένη. . .

Ἄλλοίμονον! κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ κἀνοπτρον ὅπερ εὐρίσκετο παρ' αὐτῇ τῇ ἀπέστειλε τὴν εἰκόνα της, καὶ ὀπισθοδρόμησεν ἐντρομος ἐκ τῆς ἰδίας ἀσχημίας.

— ὦ! Θεέ μου! ἔλεγε, τόση εὐτυχία δὲν μοὶ ἐπεφυλάττετο. . . θὰ ἦνε λάθος, τρομερὰ ἀστείότης. . .

Εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην ὠχρίασε, καὶ κυριευθεῖσα ὑπὸ αἴσθους, ὀλίγου δεῖν ἐλειποθύμησεν· ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς της τὴν κεφαλὴν της, ἣτις ἐφαίνετο θέλουσα νὰ ἐκραγῇ, καὶ, βυθίτασα τὸ βινόμακτρον της εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, ἐδρόσισε τὸ μέτωπόν της, ὅπερ ὁ πυρετὸς ἔκαιεν· εἶτα ἔλαβε πάλιν τὴν ἐπιστολήν ἐκείνην, τὴν ἀνέγνωσεν ἐκ νέου βραδέως, ἱσταμένη εἰς ἐκάστην λέξιν ἵνα προσπαθήσῃ ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἀληθῆ ἐννοίαν της. Τὸ κείμενον ἦτο σαφέστατον καὶ δὲν ἐπεδέχετο οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν· ὁ Ἐδουάρδος ὠμίλει μόνον περὶ ἠθικῶν προτερημάτων, περὶ φιλοστοργίας καὶ ἀφοσιώσεως. Βλέπων τὴν Μάρθαν, δὲν ἐφάνη μαντεύων τὴν παρουσίαν ἀδάμαντος ὑπὸ τὸν χονδροειδῆ κάλυμμα ὅπερ τὸν ἔκρυπτεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν; Ὅλαι αἱ ἐνδείξεις ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης δὲ ἔλαβε παρὰ τοῦ Ἐδουάρδου τῇ ἐπανήλθον τότε εἰς τὴν μνήμην, ἵνα τῇ ἐπιθεδαιώσωσιν τὰς ἐλπίδας της. Μήπως δὲν ἦτο φυσικὸν ἀνὴρ ἀνωτέρας ἀξίας νὰ προτιμᾷ ἐν τῇ μελλούσῃ συζύγῳ τοῦ τὰ ἠθικὰ προτερήματα ἀπὸ τὰ μάταια θέλητρα παροδικῆς καλλονῆς; Μήπως αὐτῆς αἱ φροντίδες δὲν τὸν εἶχον ἀποσπάσει τοῦ θανάτου; Πῶς ἠδύνατο αὐτῇ νὰ ὑποθέσῃ ὅτι οἱ λόγοι οὗτοι, τόσον ἀκριβεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀπνυθύνοντο εἰς τὴν Ἀδέλφην, ἣτις τόσον ὀλίγον ἐφρόντιζε περὶ τοῦ ἐξαδέλφου της

καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας τοῦ, καὶ ἣτις εὐρίσκετο ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ ἐκ τύχης, ὅτε ἐπανέλαβε τὰς αἰσθήσεις τοῦ;

Τότε ἡ Μάρθα παρεδόθη εἰς παραφορὰν χαρᾶς, οἶαν οὐδέποτε γυνὴ ἐν τῷ κόσμῳ ἠσθάνθη. Ὁ Θεὸς ἔλαβε τέλος πάντων οἶκτον τῶν μακρῶν βρασάνων της, καὶ τὴν ἀντήμειβε διὰ τὴν ἀγόγυστον ἐγκαρτερήσιν της ἀπονέμων αὐτῇ τοιαύτην εὐτυχίαν! Δὲν ἦτο λοιπὸν οὕτε παράφορον οὔτε ὑπερήφανος, ὅτε ἐζήτηε γονυπετῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ ψυχὴν ἐννοοῦσαν τὴν ἰδικήν της, καρδίαν ἀνταποκρινομένην εἰς τοὺς παλμούς της ἰδικῆς της! ὦ! πόσον ἠσθάνθη αὐξανόμενον κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸν μυστικὸν ἔρωτα πρὸς τὸν ἐξαδέλφον της, καὶ ὅν ἐνόμιζε τὴν προτεραιάν φθάσαντα εἰς τὸ ἔπακρον. Ὑπεσχέθη εἰς ἑαυτὴν νὰ τὸν ἀγαπᾷ τόσον, ὥστε νὰ τὸν καταστήσῃ λίαν εὐτυχῇ. Μήπως δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ προκαλὼν τὴν ἠτυχον εὐτυχίαν ταύτην; Ὁ Ἐδουάρδος. . . ἦτο ἡ ζωὴ της, ὁ παράδεισός της! Νὰ εἰξεύρη ὅτι ἀγαπᾶται παρ' αὐτοῦ, νὰ τῷ ἀνήκει, εἶτε δι' ὀλίγας ἡμέρας, εἶτε διὰ μίαν στιγμὴν, τοῦτο ἦτο ὑπεράνθρωπος εὐτυχία, ἣν εὐχαρίστως θὰ ἐξηγόραζεν ἀντὶ χιλίων φρικτῶν βρασάνων.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἤκουσεν ὅτι τὴν ἐκάλουν! Ἦτο ἡ ὠρὰ τοῦ οἰκογενειακοῦ προγεύματος. Ἐτακτοποίησε τὸ πρόσωπόν της ὅσον ἠδυνήθη καλλίτερον, καὶ κατῆλθεν εἰς τὸ ἐστιατόριον. Ὁ Ἐδουάρδος εὐρίσκετο ἐκεῖ ὅτε τὴν ἐχαιρέτισεν, ἠσθάνθη τὸ ἐρύθημα νὰ τῷ ἀνέρχεται εἰς τὸ πρόσωπον. . . Πόσον ἡ φωνὴ της ἔτρεμε καλημερίζουσα αὐτόν! Ὁ Ἐδουάρδος ἐφαίνετο στενοχωρημένος, καὶ μόνον μετὰ τῆς Μάρθας ὠμίλησεν ὀλίγον. Αὕτη εὐρίσκετο εἰς τὴν ἠθικὴν ἐκείνην θέσιν, καθ' ἣν εἰς πᾶν δίδει τις εὐνοϊκὴν ἐννοίαν· ἕκαστος λόγος, ἐκάστη χειρονομία, ἕκαστον βλέμμα τοῦ ἐξαδέλφου της τῇ ἐφαίνοντο στηριζόμενα εἰς ὅσα ἡ ἐπιστολὴ περιείχε.

Ὁ Ἐδουάρδος παρετήρει τὸ φαιδρὸν καὶ ἀμέριμον τῆς Ἀδέλφης καὶ τοῦτο τὸν ἐλύπει. Μὴ δὲν ἔλαβε τὸ γραμματίον τοῦ, ἢ δὲν τὸ ἔλαβε ὑπ' ὄψει; Τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ ἐμπιστευθῇ τὰ πάντα εἰς τὴν Μάρθαν καὶ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν μεσιτείαν της. Ἀμέσως ἀπεφάσισε καὶ πρὶν ἢ ἀφήσῃ τὸ ἐστιατόριον τὴν ἐπλησίασε καὶ τῇ εἶπεν εἰς τὸ οὖς·

— Ἐχω μεγάλην ἀνάγκην νὰ σοὶ ὁμιλήσω. Ἀπόψε, πρὸ τοῦ δείπνου, προσπάθησε νὰ ἦσαι μόνη εἰς τὸ δωμάτιόν σου· θὰ ἔλθω νὰ σὲ εὔρω.

Εἶτα ἐξῆλθεν.

Ἡ Μάρθα παρεφρόνει, δὲν εἴξευρε πλέον τί ἔκαμνε. Εὐθὺς ἄμα ἠδυνήθη κατέφυγεν εἰς τὸ δωμάτιόν της ἵνα ἀφήσῃ ἐλευθερίαν εἰς τὰς θορυβώδεις σκέψεις, αἵτινες κατεῖχον τὸ πνεῦμά της.

Τὴν συνομιλίαν αὐτὴν ἐζήτηε ἀναμφιβόλως ὁ Ἐδουάρδος ὅπως γνωρίσῃ τὴν ἀπόφασίν της, ἀλλ'

οὐδέποτε αὐτὴ θὰ εἶχε τὸ θάρρος τοιαύτης δουλολογίας ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐξαδέλφου αὐτῆς. Ἐπῆρε λοιπὸν νὰ τῷ γράψῃ ἵνα ἀποφύγῃ ὀχληρὰν συνέντευξιν. Ἐλαβε τὸν κάλαμον καὶ ἐγράψε γραμμὰς τινὰς μετὰ δισταγμοῦ· ἔπειτα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐμψυχοῦντος αὐτὴν αἰσθήματος οἱ λόγοι ἐπῆλθον πολυπληθεῖς καὶ ἔγραψεν εὐγλωττον ἐπιστολὴν, ἐν ἣ ἐφαίνετο γυμνὸν τὸ βάθος τῆς ψυχῆς τῆς. Ἠρξάτο ἐκφράζουσα ἀμφιβολίαν· δὲν ἐδύνατο νὰ πιστεύσῃ εἰς τοσαύτην εὐτυχίαν. Ὁ Ἐδουάρδος θὰ ἦτο λίαν ἔνοχος ἐὰν ἐξήτει νὰ τὴν ἀπατήσῃ, αὐτὴν, ἣτις τὸν ἠγάπα δι' ἀγνωτάτου ἔρωτος καὶ ἣτις ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς καθ' ἣν τὸν ἐγνώρισε ἠσθάνετο πρὸς αὐτὸν ἀναλλοιώτου συμπάθειαν. Ἐγνώριζε· ὅτι ἦτο ἀναξία τῆς λαμπρᾶς τύχης ἣν τῇ προσέφεραν, ἀλλὰ θὰ προσπαθῆσθαι νὰ ὑψωθῇ μέχρι τῆς ἀγίας ἐντολῆς τῆς. Μέχρι τοῦδε προσέθετεν ὁ ἔρωτος τῆς ἦτο μυστήριον, ὅπερ θὰ συναπεκρίβη ἐν τῷ τάφῳ αὐτῆς, ἐὰν ὁ Θεὸς δὲν τῇ παρουσιάσῃ εὐκαιρίαν ἵνα τὸν ἀποκαλύψῃ ἀνευθραδίως. Εἶτα παρεκάλεσε τὸν ἐξαδέλφον τῆς νὰ σκεπθῇ καλῶς διὰ τὴν ἀμετάκλητον ὑποχρέωσιν εἰς ἣν ἐμελλε νὰ υποβληθῇ καὶ δι' ἣν ἴσως ἡμέραν τινὰ θὰ μετενοίξῃ. Ἦτο ἄσχημος, τὸ ἐγνώριζε, δὲν ἔπρεπε λοιπὸν ν' ἀπατήσῃ ἑαυτὸν, καὶ ὅτι πιθανὸν ἐν στιγμῇ παραφροῦς νὰ ἐξέλαβε δι' ἔρωτα τὸν οἰκτον ὃν τῷ ἐνέπνευ· ἄλλως τε αὐτὴ δὲν θὰ ἤθελεν εὐτυχίαν δυναμένη νὰ λυπηθῇ ἐκεῖνον, ὃν ἠγάπα ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐν τῷ κόσμῳ.

Ὅτε ἐτελείωσε, διηυθύνθη πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Ἐδουάρδου, συγκινημένη εἰς τὸ ἔπακρον. Φθάσα παρὰ τὴν θύραν ἠσθάνθη ἐκλείπον τὸ θάρρος τῆς, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ ἐπανέλθῃ. Τῇ ἐφαίνετο ὅτι διέπραττεν ἀσύγνωστον ἀπροσύννη. Δὲν ἤξιζε καλλίτερον, ἐσκέπετο, νὰ περιμένω ἕως οὗ ὁ Ἐδουάρδος μοι γνωρίσῃ σαφέστερον τὰς προθέσεις σου; Ἄλλ' ἀφ' ἑτέρου, τί σαφέστερον τῆς ἐπιστολῆς σου, καὶ τῆς αἰτηθείσης συνεντεύξεως. Ἀνέλαβε τὸ θάρρος, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἀπέθεσε τὸ γραμματίδιόν τῆς ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ ἐξαδέλφου τῆς. Ἐκ τῆς συγκινήσεως μόλις ἠδύνατο νὰ ἀναπνεύσῃ. Ἐστῆριζε τὰς δύο χεῖρας τῆς ἐπὶ τῶν νώτων ἕδρας τινὸς καὶ παρετήρησε διὰ θωπευτικοῦ βλέμματος πάντα τὰ ἀντικείμενα ἐκεῖνα, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἔξῃ ὁ Ἐδουάρδος τῆς, ὃν ἔβλεπε καὶ ἠγγίξε καθ' ἑκάστην.

Αἴφνης κρότος βημάτων ἠκούσθη καὶ ἐφάνη πλησιάζων· ἦτο αὐτὸς, τὸν ἐμάντευσε ἀμέσως, ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνος, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀνεγνώρισε τὴν φωνὴν φίλου τινὸς τοῦ νεανίου· ἐφαίνοντο δμιλοῦντες μετὰ πολλῆς ζωηρότητος. Δι' οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ δὲν ἤθελε νὰ τὴν καταλάβῃ ὁ ἐξαδέλφός τῆς ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ· ὁ κίνδυνος ἦτο ἔτι μεγαλειότερος, ἐπειδὴ ξένος τὸν συνώδευε. Κατ' ἀρχὰς ἐσκέφθη νὰ φύγῃ συνεπιφέρουσα καὶ τὴν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς· κομμω-

τήριον συνείχετο μετ' ὁ δωματίου. Ἡ Μάρθα εἰσῆλθεν ἐκεῖ ταχέως· καὶ οἱ δύο φίλοι εἰσῆλθον.

Ὁ φίλος τοῦ Ἐδουάρδου ἠστελλετο διὰ τὴν μελαγχολίαν του, ἣτις ἐφαίνετο κατακυριεύουσα αὐτὸν καὶ προσεπάθει παντοιοτρόπως νὰ τὸν ἀναγκάσῃ εἰς ἐκμυστηρώσεις. Ὁ Ἐδουάρδος οὐδὲν ἤθελε νὰ ὁμολογήσῃ, ὁ δὲ φίλος ἐπέμεινε.

— Ἡ σιωπὴ σου αὐτὴ δὲν εἶνε ἀνεξήγητος, ἔλεγε· τὸ μυστικὸν τὸ ὁποῖον ζητεῖς νὰ κρύπτῃς εἶνε πολὺ γνωστὸν, καὶ ἕκαστος ἤμπορεῖ ν' ἀναγνώσῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου ὅτι τρελλαίνεσαι διὰ τὴν ἐξαδέλφον σου.

Ὁ Ἐδουάρδος δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν διαφεύσῃ. — Λοιπὸν! δὲν ἀρκεῖ αὐτὸ διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν διαγωγὴν σου. Ὁ ἔρωτος εἶνε ἀσθένεια τὴν ὁποίαν θεραπεύουσι διὰ τοῦ γάμου. Νυμφεύσου λοιπὸν τὴν ἐξαδέλφον σου, ἔσο εὐτυχὴς καὶ σοὶ ὑπόσχομαι νεώτατον ἐπιθαλάμιον ὕμνον ἀντιγεγραμμένον διακριτικῶς ἐκ τινος ἀρχαίας συλλογῆς.

Ὁδῶς ἐν τῷ κόσμῳ εἶνε φλύαρος ὅσον ἐρώων, ὅταν ἄπαξ ἀποφασίσῃ νὰ ἀνοίξῃ τὸ στόμα. Ὁ Ἐδουάρδος ὠμίλησεν εἰς τὸν φίλον του περὶ τῆς ἐπιστολῆς ἣν ἔγραψε τῇ Ἀδέλῃ, καὶ περὶ τῆς ἀπαντήσεως ἣν ἀνυπομύτως περιέμενε.

— Ἀλλὰ... ἀνέκραξεν ὁ φίλος ὅστις ἐπλησίασεν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Ἐδουάρδου, ἰδοὺ μικρὸν γραμματίδιον, ὅπερ μοι φαίνεται ὅτι ἐγράφη ὑπὸ γυναικὸς...

Τὸ ἔλαβε μετ' εὐλαθείας καὶ τὸ ἐδίδε τῷ Ἐδουάρδῳ. Βεβίως ὤρμησε, τὸ ἀπέσπασεν ἐκ τῶν χειρῶν του, τὸ ἦνοιξε μετὰ πυρετώδους βίας καὶ τὸ ἀνέγνωσε φρίττων ὄλος ἐκ χαρᾶς.

Ἡ Μάρθα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὰ πάντα θὰ εἶδεν διὰ νὰ μὴ ἔγραφε τὴν ἐπιστολὴν, ἣ τοῦλάχιστον νὰ μὴ παρίστατο εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην.

Ὁ φίλος παρετήρει ἀσκαρδαμικτῶς τὸν Ἐδουάρδον ἵνα καταλάβῃ τὰς ἐντυπώσεις του. Μετὰ μίαν στιγμὴν τὸν εἶδε νὰ ποιῇ σημεῖα τὸσον ζωηρᾶς ἐκπλήξεως, τὸσον παραδόξου θαύματος, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἐκράγῃ εἰς γέλωτας.

— Λοιπὸν! τί τρέχει; Μήπως ἡ νεανίς δὲν ἐνόησε τὴν ὁμολογίαν σου;

— Ἐγὼ δὲν ἐννοῶ... ἐπιθύρην δ' Ἐδουάρδος χαμηλοφώνως· ἐδῶ ὑπάρχει παράδοξον λάθος.

— Ὅποιον λάθος;

— Μοὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ σοὶ τὸ ἐξηγήσω.

Ὁ φίλος ἠγέρθη καὶ ὑψούμενος εἰς τὰς ἄκρας τῶν ποδῶν του παρετήρησε τὴν υπογραφὴν τῆς ἐπιστολῆς ἣν ὁ Ἐδουάρδος ἐκράτει εἰς χεῖράς του.

— ὦ! ὦ! Μάρθα! ἔγραψες εἰς τὴν Ἀδέλῃν, καὶ σοὶ ἀποκρίνεται ἡ ἄλλη...

— Ἴδου ὅ,τι με ἐμβάλλει εἰς τὸσην ἀπορίαν.

— Ὅθ' ἔγραψεν ἐκ μέρους τῆς ἀδελφῆς τῆς.

— Ἄλλ' ὄχι...

Ὁ φίλος εἶδε τὴν ἀλήθειαν.

— Ἐ! Ἐ! εἶπεν, ἴσως...

Ἄλλ' ἡ ἰδέα τῷ ἐφάνη τόσῳ παράλογος, ὥστε δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναστειλῇ νῆαν ἐκρηξῆν ἰλαρότητος.

— Ἡ Μάρθα θὰ ἐνόμισεν ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἦτο δι' αὐτὴν.

Ὁ Ἐδουάρδος ἐνευσε καταφατικῶς.

— Καὶ σοὶ ἀπαντᾷ διὰ λογαριασμόν τῆς καὶ ἐκλαμβάνει σπουδαίως τὴν πρότασιν...

Ὁ Ἐδουάρδος κατένευσε ἔτι, ὁ δὲ φίλος ἐγέλασεν ἰσχυρότερον.

— Καὶ σὲ τιμᾷ ἀποδεχομένη τὴν καρδίαν σου καὶ τὴν χεῖρά σου;

Ὁ Ἐδουάρδος δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ μειδιάσῃ, ἡ δὲ εὐθυμία τοῦ φίλου του ἐφθασε μέχρι παροξυσμοῦ.

— Χά! χά! κυρή! χαλῆ! παραμορφωμένη!...

— Σιωπὴ! σιωπὴ! εἶπεν ὁ Ἐδουάρδος.

— Ὅποια τύχη, ἀγαπητέ μου! ἄφες με νὰ σὲ συγχαρῶ διὰ τὴν εὐτυχίαν σου.

Ὁ Ἐδουάρδος ἔθεσε τὴν ἐπιστολὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης· ὁ φίλος τὴν ἔλαβε πρὶν ἢ οὗτος σκεπθῇ νὰ ἀντιστῇ τὴν διέτρεξεν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου νὰ μὴ εἰς τὸν ἄλλου προσθέντων γελοῖα σχόλια, ἡ δὲ ἀνάγνωσις αὐτῆς ἔληξεν ἐν μέσῳ τῶν γελῶτων τῶν δύο νέων.

— Ὅποια μετριοπροσύνῃ! φαίνεται ἀμφιβάλλουσα ὅτι εὐαρεστεῖσαι νὰ τὴν ὑψώνης; μέχρι σεαυτοῦ.

— Ἀρκετὰ, εἶπεν ὁ Ἐδουάρδος, ὅστις ἀνέλαβε πρῶτος τὸ σοβαρὸν τοῦ ἦθος· ἡ ἀτυχὴς Μάρθα εἶνε τόσῳ καλὴ!

— Ναί, ἀλλ' ἄσχημος ὡς τέρας.

Φαντάσθητι τὴν θέσιν τῆς Μάρθας! Προτίμα χιλιάκις ἐγγχειρῖδιον πληγᾶς παρὰ τὰς ἐκρήξεις ἐκείνας τῶν γελῶτων... Ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ αἵσχους καὶ τῆς ταραχῆς κατέβαλεν ὑπερανθρώπους ἀγῶνας ἵνα μὴ λιποθυμήσῃ. Ἐὰν τὴν κατελάβανον, ἀπόλετο... Εἰς τὸν κρότον τῆς πτώσεώς τῆς οἱ δύο φίλοι θὰ προσέτρεχον. Ἡ σκέψις αὐτὴ ἐνεψύχωσε τὰς δυνάμεις τῆς καὶ ἐστηρίχθη εἰς τὸν τοῖχον... Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡ βάσανος ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε ἦλπισε νὰ ἀποθάνῃ ἀμέσως. Ἴνα δὲ μὴ οἱ στεναγμοὶ καὶ οἱ γογγυσμοὶ τῆς τὴν προδώσωσιν, ἔθηκε τὸ βινόμακτρον τῆς εἰς τὸ στόμα τῆς, τὸ ἐδῆξε καὶ τὸ αἷμα ἀνεπήδησεν ἐκ τῶν ἐσχισμένων χειλέων τῆς... Πάντα τὰ ὄνειροπολήματά τῆς ἐξηλείφοντο ταυτοχρόνως· ἦρξάτο νὰ μισῇ καὶ νὰ περιφρονῇ ἑαυτὴν πλειότερον ἢ πρὶν. Πρὸς στιγμὴν ἐνόμισεν ὅτι οἱ νέοι ἐπλησίαζον εἰς τὸ κομματήριον· μετέβη σιγανὰ πρὸς τὸ παράθυρον καὶ τὸ ἦνοιξεν, ἐτοίμη νὰ ριφθῇ εἰς τὴν ὁδὸν ἐὰν εἰσῆρχοντο εἰς τὸ καταφύγιόν τῆς. Ὅτε ἤκουσε τὸν Ἐδουάρδον νὰ ἀστελλῆται δι' αὐτὴν, ἠσθάνθη ἄρητον βάσανον... Αὐτὸς!... αὐτὸς ἐγέλα με! ἐνὸς ξένου διὰ τὴν δυσμορφίαν ἐκείνης, ἣτις τοῦ ἔσωσε τὴν ζωὴν! Ἡπατὰ τοιπὸν ὅτι τὸν ἐνόμισε

γενναῖον καὶ ἀγαθόν! Καὶ αὐτὸς συνήνου τὰς ὕβρεις του μετὰ τῶν ἄλλων, καὶ μόνον ψευδῶς τὴν ἔκτειρεν... Ἦθελε νὰ ἦτο νεκρὰ μάλλον!

Ὅτε ἐξῆλθε τοῦ καταφυγίου τῆς, τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἦσαν τεταραγμένα, καὶ μόλις ἀντέειχεν ἡ θέα τῆς εἶχε τι τὸ φρικτὸν καὶ πένθιμον. Μετέβη καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς καὶ ἐκεῖ παρέμεινε ἐπὶ ὥρας, παραδεδομένη εἰς χιλίας πικρὰς σκέψεις, ὧν ἐπειράτει ἡ φοβερὰ σκέψις τῆς αὐτοκτονίας.

Διατί νὰ μείνῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἀποῦ ἀπώλεσεν ὅ,τι τὴν ἔκαμε νὰ ζῆ; μετὰ τὰς προσβολὰς ὅφ' ὧν ἐποτίσθη; Πρὶν ἢ ὁ Ἐδουάρδος ἔλθῃ εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖνον, ἡ ὑπαρξίς τῆς ὑπῆρξε μόνον μακρὰ βάσανος, νῦν δὲ εἰς αὐτὴν προστίθετο καὶ τὸ αἶσχος! Ὁ Ἐδουάρδος περιέπειξεν αὐτὴν μετ' ἐνὸς φίλου του. Καὶ ἡ Ἀδέλῃ ἐπίσης θὰ ἐγέλα διὰ τὴν παραφροσύνην τῆς ἀτυχοῦς Μάρθας, διὰ τὸ τέρας ἐκεῖνο ὅπερ ἔσχε πρὸς στιγμὴν, τὴν ἀνόητον ὑπερηφάνειαν νὰ νομίσῃ ἑαυτὴν γυναικῆ, καὶ γυναῖκα ἀγαπωμένην! Καὶ οἱ σκληροὶ ἐκείνοι ἐμπαιγμοὶ ἦσαν ἀληθεῖς... Ἡ καλλονὴ τῆς Ἀδέλῃς ἐθελεξ τὸν Ἐδουάρδον· ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδία εἰσι κεκρυμμένα· τίς λοιπὸν δύναται νὰ τὰς γνωρίσῃ κατὰ βάθος; Μήπως καὶ αὐτὴ δὲν ἀφέθη νὰ δελεασθῇ κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ προτερήματα τοῦ ἐξαδέλφου τῆς; Ὁ Ἐδουάρδος καὶ ἡ Ἀδέλῃ ἠγαπῶντο· εἰς αὐτοὺς αἱ χαρὰι τοῦ ἔρωτος, τὰ ἄνθη τῆς ζωῆς! Δι' ἐκείνην, οὐτιδανὸν ὄν, ἄλλη ἐλπίς δὲν ὑπῆρχε παρὰ ὁ θάνατος! Ἡνοίξε τὸ παράθυρόν τῆς καὶ παρετήρησε τὸ λιθόστρωτον, μία στιγμὴ ἀποφάσεως καὶ τὸ πᾶν τετέλεσται... Δὲν ἤθελε πλέον νὰ ὑποφέρῃ· ἡ ἀγόγγυστος ἐγκατέρησις τῆς ἐφθασεν εἰς πέρας. Ἴδέα τις τὴν ἐκράτησεν, ἐσκέφθη ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ πλῆθος θὰ διεσκέδαζε θεωρῶν τὴν δυσμορφίαν τοῦ ἀσπαίροντος πτώματός τῆς... Ὅπουδῆποτε καὶ ἂν ἐστρέφετο πάντοτε θὰ εὗρισκε περιφρόνησιν καὶ προσβολὰς Σικωπτικὴ ἠγῶ ἀντήξει ἀδιακόπως εἰς τὰ ὄντα τῆς καὶ τὴν ἠκολούθει μέχρι τῶν ἀπεισιμῶν ἐνείρων τῆς.

— ὦ! ἔλεγε, νὰ ἀποθάνω ἄγνωστος, μακρὰν πάντων, χωρὶς οὐδεὶς νὰ με ἴδῃ!

Ἐκλείσε τὸ παράθυρον καὶ ἤρχισε νὰ διατρέχῃ τὸ δωμάτιον μετ' ὁ βλέμμα ἄγιον καὶ τὸ στήθος ἀσθμαῖνον. Παραρρομένη πρὸ κατόπτρου, ἔστη καὶ ἀνεσκιόρησεν εἰς τὴν θέαν τοιαύτης ἀσχημίας... εἶτα στυγνὸν μειδιάμα ἐπλανήθη ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς καὶ ἐξηκόντισε πρὸς τὴν εἰκόνα, ἣν τὸ κάτοπτρον τῇ ἀπέστειλεν ἀπειλητικὸν βλέμμα:

— ὦ! θὰ σὲ καταστρέψω, εἶδεχθῆς καὶ ἄθλιον κάλυμμα τῆς ψυχῆς μου!

Ὁ Πάδος ἔρρεεν εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἡ δὲ Μάρθα ἐκ τοῦ δωματίου τῆς ἤκουε τὸν θωπευτικὸν ψιθυρισμὸν του... ἔλαβε τὸν πῖλόν τῆς καὶ ἠτοιμάσθη νὰ ἐξέλθῃ.

τοιούτον τὴν ηλικίαν γαμβρὸν. καὶ ὁ Δραάκευ-
βεργ ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ ἄνυμρος, τοῦ δ' ὅπερ
συνέταμεν ἴσως τὰς ἡμέρας τοῦ ἀπέθανεν ἐν ἡλι-
κίᾳ 146 ἐτῶν φέρων τὸ προσώνυμον ὁ Γέρος τοῦ
Borrah. Εὐτυχῆς ἐφάμιλλος τοῦ Δραάκευβεργ ὁ
πῆρξεν ὁ συμπατριώτης αὐτοῦ Ἰωσήφ Σούρριγ-
κτων. Οὗτος φθάσας εἰς ἡλικίαν 160 ἐτῶν, καὶ
αἰσθανθεὶς προσεγγίζον τὸ τέλος αὐτοῦ, ἐκάλεσε
περὶ ἐαυτὸν τὴν οἰκογένειάν του, τὴν τρίτην του
σύζυγον, νέαν ἔτι, τοὺς υἱοὺς του, ὧν ὁ νεώτα-
τος ἦτο 9 ἐτῶν καὶ ὁ προσβύτατος 103. Ἐν πλη-
ρεστάτῃ σωφροσύνῃ διένειμε τὴν περιουσίαν του
καὶ τὴν ἐπαύριον ἐξέπνευσεν ἡσυχῶς, ἄνευ τῆς ἐ-
λαχίστης ἀγωνίας.

Καίτοι οἱ ἑκατοντούτις εἶνε εὐκριθιμότεροι παρ'
ἡμῖν ἢ παρὰ τοῖς βορείοις Κράτεσι τῆς Εὐρώπης
καὶ τισὶ χώραις τῆς Ἀσίας, δυνάμεθα ἐν τούτοις
νὰ καταστρώσωμεν μακρὸν κατάλογον μακροβίων
καὶ ὑπὸ τὸ ἡμέτερον κλίμα. Παρδείγματα τινὰ
δὲν θὰ ᾧσιν ἄμοιρα ἐνδιαφέροντος.

Ἡ πόλις Tours ἐκέκτητο τὸ 1802 παλαιὸν
στρατιώτην ὀνόματι Τυρρέλ, γεννηθέντα τῷ 1698.
Κληρωθεὶς τῷ 1716, δὲν ἐπαυσεν ὑπηρετῶν ὡς
ἀπλοῦς στρατιώτης, καὶ κατὰ τὸ μακρὸν αὐτοῦ
στάδιον ὑπὸ τρεῖς βασιλεῖς καὶ ὑπὸ τὴν δημο-
κρατίαν, ἐλαβε πολλὰς σφαίρας καὶ οὐκ ὀλίγα
τραύματα σπάθης, ὑγιέστατος παραμείνας.

Ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Καλῶν Τεχνῶν τῷ 1870
ὑπῆρχεν ἐκτεθειμένη εἰκὼν περιστῶσα 255 πρό-
σωπα, μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας καὶ χάριτος ἐξω-
γραφημένα ὑπὸ τοῦ βαρόνου δὲ Waldeck ἔχον-
τος ἡλικίαν 106 ἐτῶν. Ὁ ῥωμαλέος οὗτος γέρον
ἀπέθανε τῷ 1875 διετήρησε πᾶσαν αὐτοῦ τὴν
ἀκμὴν καὶ ἔκαμε τακτικῶς καθ' ἡμέραν τὸν πε-
ρίπατόν του. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1872 ἀπέ-
θανεν ἐν τῇ μικρᾷ Βισέτρῃ Ὀδιῷ τις ἄλλοτε ναυ-
τικὸς καὶ στρατιώτης, τὸν ὁποῖον βίος πλήρης
περιπετειῶν καὶ ταξιδιῶν δὲν ἠμπόδισε νὰ ὑπερ-
βῇ κατὰ δύο ἔτη τὴν ἑκατονταετηρίδα. Ἐν ἡλι-
κίᾳ 120 ἐτῶν ὁ Δελπὸς παρυσιάσθη εἰς τὴν δη-
μαρχίαν ὅπως ἐκ νέου κληρωθῇ διὰ τὴν στρατο-
λογίαν, διότι ἔλεγε ἀπρέπει πάντοτε κανεὶς νὰ
εἶνε ἕτοιμος διὰ τὴν πατρίδα δὲν ἔξέρομεν τί
εἰμπορεῖ νὰ συμβῇ. Ὁ νομαρχιακὸς ἐπίτροπος,
καὶ περὶ ἐπαινεσᾶς τὴν φιλοπατρίαν του, ἐν τού-
τοις ἠρνήθη νὰ δώσῃ κληρὸν εἰς τὸν σεβάσιμον
τοῦτον στρατεύσιμον, ὅστις μεθ' ὅλα του τὰ ἔτη
εἶχε διαμείνει νέος. Νεότης καὶ γῆρας εἰσὶ πράγ-
ματι ὅροι ἐντελῶς σχετικοί· βλέπομεν καθ' ἑκά-
στην τεσσαρακονταετείαν γέροντας, καὶ εἶδομεν
πρὸ ὀλίγου ἀνθρώπους, οὓς ἠδυνάμεθα νὰ εἰπώμεν
νέους κατὰ τὸ ὀγδοηκοστὸν αὐτῶν ἔτος· ἄλλως
τε ὁ ὑπερεκατοντούτης πατὴρ θεωρεῖ νεανίαν τὸν
ἐξηκονταετῆ υἱόν του. Ἡμέραν τινὰ ὁ καρδινάλ-
ιος Δαρμανιὰκ συνήνητησεν εἰς τὴν θύραν πτω-
χῆς οἰκίας γέροντα κλαίοντα καὶ τὸν ἠρώτησε
διατί ἔκλαιε: «Ὁ πατέρας μου μ' ἔδειρε, εἶπεν

οὗτος, διότι ἐπέρκα ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν παπποῦ μου
δίχως νὰ τὸν χαιρετήσω.» Ὁ πατὴρ ἦτο 103
ἐτῶν, ὁ πάππος 123, καὶ ὁ μικρὸς πταιστίης
εἰσῆρχετο εἰς τὸ 82 ἔτος του!

Ἐν τῷ διαμερίσματι τοῦ Haute Garonne ἀ-
πέθανε τῷ 1838 ῥάπτριά τις ὀνομαζομένη Μαρία
Πριου ἡλικίας 158 ἐτῶν. Τῷ 1878 εἰς Ἅγιον
Ἰωακείμ (Βενζουέλας) Βουργὸς τις τὸ ὄνομα ἀ-
πέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 119 ἐτῶν. Τῷ 1879 τὴν δε-
σποινίδα Μονταγκιου ἀποθανοῦσαν ἑκατοντούτη
συνώδευσε εἰς τὸ νεκροταφεῖον ἐκμισθωτριά τις
τῶν γαιῶν τῆς ἐτῶν 104. Ὁ γεωργὸς Λουκάς
ἀπέθανεν 109 ἐτῶν. Κάτοικός τις ἐν Ῥωσίᾳ
ζωηρότατος ἔτι, φέρει ἡλικίαν 116 ἐτῶν. Συνέ-
δριον τῶν ἰατρῶν ἐν Νέξ Γρενάδῃ τῆς Ἀμερικῆς
ἐπιβεβαίωσεν τὴν ὑπαρξίν ἀνδρὸς 180 ἐτῶν, καλ-
λιεργούντος εἰσέτι τὸν κηπὸν του.

Ὁ Οὐγκρος Ῥόβιν ἀπέθανε τῷ 1750 ἐτῶν
172, καταλιπὼν γῆραν 164 ἐτῶν καὶ πρωτότο-
κον υἱόν 115 ἐτῶν. Ἰδοὺ ἀληθῶς σεβασμῆα οἰκο-
γένεια, ἧς ὁ ἀρχηγὸς κατ' οὐδὲν ἐδικαιοῦτο νὰ
φρονήσῃ τοὺς ἀρχαίους πατριάρχας. Καὶ ἐν τού-
τοις ἠδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ θεωρηθῇ ὡς νέος παρὰ
γρησιότατό τινὰ Ῥώσον στρατιώτην, ὅστις ἀ-
πέθανε τῷ 1825 ἐν ἡλικίᾳ ἀπιστέωτῳ σχεδὸν
ἄλλ' ἀθηντικωτάτῃ ἐτῶν 202! Ἐν τοῖς ἱστο-
ρικοῖς χρόνοις δὲν ὑπάρχει παράδειγμα ἀνθρώπου
ὑπερβάντος τὸ ὄριον τοῦ γήρατος. Ἐν τού-
τοις τὸ παράδειγμα τοῦτο, καὶ μοναδικὸν ἂν
εἶνε, δύναται ν' ἀποδείξῃ ὅτι παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ,
ὡς παρὰ ταῖς ἀνωτέρας τάξεις τῶν ζῴων, ἡ ἀρ-
χικὴ διάρκεια τοῦ βίου ἐν ἐξαιρετικαῖς τισὶ πε-
ριπτώσεσι δύναται νὰ διπλασιασθῇ. ὥστε ἡ ὑ-
παρξὶς ἡμῶν, ἧτις φαίνεται περιοριζομένη εἰς ἑ-
κατὸν ἔτη ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ ὄργανισμοῦ ἡμῶν,
δύναται κατὰ σύμπτωσιν νὰ παραταθῇ μέχρι
δύο αἰώνων.

Ἄλλ' ἂν ἡ ἐπιστημονικὴ μελέτη τοῦ ἀνθρώπου
ἐπιτρέπῃ εἰς ἡμᾶς νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ ἀρχι-
κὴ αὐτοῦ ζωὴ ἔπρεπε νὰ διαρκῇ ἑκατὸν περίπου
ἔτη, ἐν τούτοις κατὰ μέσον ὄρον, οὐδὲ εἰς τὸ ἡ-
μισυ κἂν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἐξικνεῖται. Ἡ στα-
τιστικὴ παρέχει ἡμῖν, ὡς πρὸς τούτο, ἀποτελέ-
σματα ἥκιστα ἐνηθαρρυντικά. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ ζωὴ
τοῦ ἀνθρώπου κατὰ μέσον ὄρον δὲν φθάνει οὐδὲ
μέχρι τῶν 40 ἐτῶν, ὁ δὲ μέσος ὄρος διὰ πᾶσαν
τὴν γῆν, καθόσον εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ,
εἶνε 33 περίπου ἔτη! Ἐπὶ πλέον εἶνε ἀποδεδειγ-
μένον ὅτι τὸ μὲν τέταρτον τοῦ γένου πληθυ-
σμοῦ ἀποθνήσκει πρὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους, τὸ δὲ
ἡμισυ πρὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου.

Δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν ὅτι ἐπὶ ἐνὸς ἑκα-
τομμυρίου ἀτόμων 207 θὰ ζήσωσιν 100 ἔτη,
καὶ 16 θὰ φθάσωσι μέχρι τοῦ 105 ἔτους. Ὁμο-
λογητέον ἐν τούτοις ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἀποτε-
λοῦσι γενικὸν μέσον ὄρον καὶ ὅτι τὰ ἀποτελέ-
σματα παραλλάσσουσι πολὺ κατὰ τὰς διαφορὰς

χώρας, ἔνεκα τοῦ κλίματος, τῆς τροφῆς, τῶν
ἠθῶν, τῆς εὐζωίας καὶ τῆς ἠθικῆς.

Ἀξιοσημειώτόν τινὰ ἀλήθειαν τεκμηριώμεθα
ἐκ τῶν ἀναγραφέντων ἀριθμῶν ὅτι ἡ ἀνθρωπι-
τη ἔνεκα τοῦ τρόπου αὐτῆς τοῦ ζῆν συντέμνει
σπουδαίως τὴν διάρκειαν τῆς φυσικῆς, τῆς ἀρ-
χικῆς ὑπαρξέως, καὶ ὅτι καὶ σήμερον ἔτι, καὶ ἐν
ταῖς μᾶλλον πεπολιτισμέναις χώραις, πρέπει νὰ
ἐπαναλαμβάνωμεν ὡς προειδοποίησιν καὶ ὡς δι-
δασκαλίαν, τὸ λόγιον τοῦ Σενέκα. «Ὁ ἄνθρωπος
δὲν ἀποθνήσκει, αὐτὸς ἐαυτὸν θανατοῖ».

... K.

H MANNA

Ἡ μάννα, τὸ γνωστότατον τοῦτο καθαρτικὸν
καὶ δημηωδέστατον, παράγεται ἐν Καλαβρίᾳ, καὶ
ἐκ ταύτης διὰ τοῦ ἐμπορίου κομίζεται ἀπαντα-
χοῦ τοῦ κόσμου. Περὶ τῆς καλλιέργειας τοῦ δέν-
δρου, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐξάγεται, καὶ τῆς συλλογῆς
αὐτῆς, ὁ περιηγηθεὶς τὴν Μεγάλῃν Ἑλλάδα Φ. Λε-
νορμάν, γράφει τὸ ἐξῆς ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ
«La Grande-Grece».

Αἱ πόλεις πᾶσαι, αἱ καίμεναι σήμερον ἐν τῇ ὑ-
δατολεκάνῃ τῆς ἀρχαίας Συβάριδος καὶ Θουρίων,
οἷσι τὸ Βισινάνον, Σάν-Δημήτριον Κορόνε, Κοριλι-
άνον, Βισκάνον, Τοριλλιάναν Ῥοσκιάνον, πλὴν τῶν
κενόμενων ἐπὶ τῶν δυτικῶν πλευρῶν τῶν ὑπερκει-
μένων ὄρεων, ἀπολαμβάνουσιν εἰσοδήματός τινος ἐκ
τοῦ ἐμπορίου τῆς ἐξαγωγῆς τῆς μάννας.

Ἡ ὕλη αὕτη, ἡ γλυκιάουσα τὴν γεῦσιν καὶ
καθαρτικὴ, τὴν ὁποῖαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες
ἐγνώριζον, ἀλλὰ τῆς ὁποίας ἡ χρῆσις κατέστη
κυρίως κοινὴ διὰ τῶν Ἰταλῶν ἰατρῶν τοῦ μέσου
αἰῶνος, εἶνε προῖον φαρμακευτικόν, τὸ ὁποῖον ἡ
Εὐρώπη πορίζεται ἐκ τῆς Καλαβρίας, οὓσα φόρου
αὕτη ὑποτελής ἐπὶ τούτῳ· διότι ὅλον τὸ κατα-
ναλισκόμενον ποσὸν προέρχεται ἐκ ταύτης καὶ
ἐκ τῆς Σικελίας.

Οἱ Καλαβροὶ τὸ προῖον τοῦτο οὐ μόνον συλλέ-
γουσι πρὸς ἐξαγωγήν καὶ ἐμπορίαν, ἀλλὰ καὶ με-
ταχειρίζονται ὡς ὕλην θρεπτικὴν, κυρίως ἐν ὄρεσιν
τῶν μεγάλων κορυφῶν τοῦ ἔρους, θεωροῦντες
αὐτὴν ὡς ἀναψυκτικὴν καὶ ὑγιεινὴν.

Τὸ δένδρον ἡ *melia* (la frêne)¹, ἡ φύλλα ε-

1. Μεταφράσαμεν τὸ γαλλικὸν ὄνομα frêne διὰ τοῦ
M e λ i a, ὀνόματος ὀμηρικοῦ καὶ ἡσιοδείου, ὅπερ σώ-
ζεται μέχρι σήμερον προφερόμενον M e λ i o s καὶ M e λ e
γ o s, καὶ εἶνε τὸ Fraxinus ornus τῶν φυολόγων,
λέγεται δὲ κοινῶς καὶ Φ ρ ἄ ξ ο s ἐκ τοῦ λατινικοῦ Fra-
xinus. Οἱ φυτολόγοι τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα τῆς M e λ i a s
ἀπέδωκαν εἰς φυτὴ τῆς Κίνας, ἐν τούτων εἶνε καὶ ἡ καλ-
λιεργουμένη παρ' ἡμῖν Melia azedarach, ἡ κοινῶς λε-
γομένη σήμερον Πασχαλιὰ, ἡ ἑλληγοῦ Μοσχοκαρπία.
— Μεταφράσαμεν ὡσαύτως τὸ γαλλικὸν hêtre, ὅπερ οἱ
φυτολόγοι καλοῦσι Fagus sylvatica διὰ τοῦ ὀμηρι-
κοῦ καὶ ἡσιοδείου ὀνόματος Ὁ ξ ὦ η, ὅπερ σῶζεται παρὰ
τῷ Ἑλληνικῷ λαφ, προφερόμενον Ὁ ξ ὦ ε.

χουσα στρογγύλα, ἐξ ἧς ἐκρέει ἡ μάννα, ἀφθονῆ
ἐν τῇ κατωτάτῃ ζώνῃ τῶν δασῶν τῆς Σίλας ὑπὸ
τὴν ζώνην τῶν ὀξυῶν (hêtres) καὶ τῶν δρυῶν
(chênes). Ἄλλ' οἱ κάτοικοι μὴ ἀρκοῦμενοι εἰς τὰ
ἐν ἀρχῇ καταστάσει αὐτοφυῆ δένδρα τῆς μελίας,
ποιοῦσι φυτείας εἰς γαίαις ἐπιτηθείαις πρὸς τα-
χεῖαν αὐξήσιν τῶν δένδρων καὶ παραγωγὴν τοῦ
ὄπου τῆς μάννας. Γαῖαι δὲ πρόσφοροι εἶνε αἱ τῶν
ἀνατολικῶν κλιτύων τῶν ὄρεων. Ἡ μελία καθί-
σταται παραγωγὸς τὸ πρῶτον μετὰ παρέλευσιν
δέκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐμφυτεύσεως, εἶτα δ' ἐξακο-
λουθεὶ παράγουσα ἐπὶ τριάκοντα καὶ τεσσαρά-
κοντα ἔτη, μεθ' ἧς ἡ παραγωγὴ ἀρχεται ἐλαττου-
μένη.

Ἡ συγκομιδὴ καὶ ἡ συλλογὴ τῆς μάννας γίνε-
ται ὡς ἐξῆς. Περικυκλοῦσι τὴν βᾶσιν τῆς μελίας
ὑπὸ πυκνοῦ στρώματος ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς φύλ-
λων, ἐφαπλουμένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, εἶτα ποι-
οῦσιν ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῶν κλάδων ἐντομάς, ἐξ ὧν
ἐκρέει ὁπὸς ἰζώδης, οὐτινος τὸ πλεῖστον κατα-
πίπτει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐπὶ τοῦ στρώματος τῶν
φύλλων, μέρος δὲ ὑπολείπεται ἐπὶ τῶν κλάδων.
Αὐτὸς ὁ ὁπὸς πεπηγὼς εἶνε ἡ μάννα, ἧτις ἐνίοτε
καὶ φυσικῶς διαπερᾷ τὸν φλοιόν, καὶ ῥεῖ ἐκ τοῦ
κορμοῦ καὶ τῶν κλάδων, ἄνευ προηγουμένης δια-
χαρξέως. Τὴν χάραξιν ἐπαναλαμβάνουσιν ἀνὰ πᾶ-
σαν δευτέραν ἡμέραν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Ἰουνίου
μέχρι τέλους Ἰουλίου. Ἡ μάννα ῥεῖ ἀπὸ τῆς με-
σημβρίας μέχρι τῆς ἑσπέρας ὡς ὕγρον ἄχρουν καὶ
διαφανές, ὅπερ θολοῦται καὶ πυκνοῦται κατόπιν
μικρὸν κατὰ μικρόν. Συλλέγουσι δὲ ταύτην μό-
νον τὴν πρωΐαν, ὅπότεν τὸ ψυχρὸς τῆς νυκτὸς ζῆ-
ράνη αὐτὴν, καὶ δώσῃ στερεὰν ὑπόστασιν. Ἐὰν
τὴν νύκτα ἐπέλθῃ ομίχλη ἢ βροχὴ, ἡ συγκομιδὴ
τῆς ἡμέρας καταστρέφεται. Ὁ ἐπὶ τοῦ κορμοῦ
καὶ τῶν κλάδων ὑπολείπόμενος ὁπὸς, ὡς καθα-
ρότερος ἀποτελεῖ τὴν πρώτην ποιότητα, τῆς μάν-
νας, ἢν ὀνομάζουσιν ἐν τῷ ἐμπορίῳ *mannar* εἰς
δάκρυα, ἡ ἐκ τῶν φύλλων δὲ συλλεγομένη, τῶν
ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καλεῖται *mannar* εἰς βώλους·
αὕτη εἶνε μᾶλλον ἀκάθαρτος καὶ ἦτον ἐπιζή-
τητος. Ὅταν δὲ ἡ μάννα δὲν εἶνε καλῶς πεπη-
γυῖα, ὅταν διετήρησεν ὑψηλὴν γλοιώδη, ἢ ἀνεμίγη
μετ' ἄλλων ὕλων, ὀνομάζεται *mannar* παρὰ καὶ
ἀποτελεῖ τὴν χειρίστην ποιότητα, σχεδὸν ἄνευ
ἄξιως.

Γνώμη

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Ἡ γυνὴ τείνει ὀρμητικῶς εἰς πᾶν τὸ ὄρατον,
χάριεν, ἐπιμελετημένον. Ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡ-
λικίας ἰγαπᾷ νὰ καλλωπίζεται, ἡ κλίσις δ' αὐ-
τῆς αὕτη αὐξᾷ ἐν σὺν τῷ χρόνῳ. Συμμορφου-
ται ταχέως καὶ εὐκόλως πρὸς τὰ κοινωνικὰ ἔ-
θιμα, ἀπακτᾷ ἐνωρὶς τὸν ἐράσμιον καὶ κομψόν

ἐκεῖνον τύπον, τοὺς γλυκεῖς καὶ προσηνεῖς τρόπους, οἵτινες καταθέλγουν καὶ τὸν μᾶλλον ἀδιάφορον εἶνε τέλος τὸ κόσμημα τῆς κοινωνίας ἐν ἡλικίᾳ, καθ' ἣν ὁ νέος εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀγροτικός καὶ ἔχει τὸ τεθορυβημένον ἐκεῖνο ἦθος, τὴ μὴδὸλως διαφέρουν τῆς σκαλιότητος.

Ἡ χάρις καὶ τὸ πνεῦμα ζωογονοῦσι τὸ κάλλος· ἡ γυνὴ ἢ οὕσα ὠραία μόνον, ὁμοιάζει πρὸς τὰ ψευδῆ ἐκεῖνα κοσμήματα τὰ ἐντέχνως κατασκευασμένα, ἅτινα ἐπισύρουσι μὲν τὰ βλέμματα διὰ τῆς λάμπσεως αὐτῶν, ἀλλ' ὧν ἀμέσως ἀνακαλύπτεται ἡ μικρὰ ἀξία.

Τὸ πνεῦμα τῶν γυναικῶν ὁμοιάζει πρὸς τὸ σῶμα αὐτῶν: εἶνε πολὺ λεπτότερον ἢ τὸ τῶν ἀνδρῶν.

Ἡ γυνὴ εἶνε ὁ ἥλιος τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος. Ἄμα χάσῃ τὴν δύναμιν τῆς ἐλξεως αὐτῆς, οὐδὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὰ βάρη σώματα, τοῦτέστι τοὺς ἀνθρώπους νὰ διασκορπισθῶσιν εἰς τὸ κενόν.

Ἡ ἐρασμία γυνὴ οὐδέποτε γράσσει.

Ἡ αἰδώς εἰς τὴν γυναῖκα ἐφελκίζει τὸν θαυμασμόν, τὸ σέβας, τὴν συμπάθειαν τῶν ἄλλων· ὅ,τι ἡ μετριοπροσύνη εἰς τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τοῦτο ἡ αἰδώς εἰς τὸ κάλλος.

Ἡ αἰδώς ἐδόθη ὑπὸ τῆς φύσεως εἰς τὴν γυναῖκα πρὸς ὑπόσθηξιν τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς.

Ἡ γυνὴ ἀσχεῖ ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν, οἶκν ἢ καρδίαν ἐπὶ τοῦ πνεύματος.

Ἡ καρδίαν τῆς γυναικὸς εἰμπορεῖ νὰ παραιτηθῇ τοῦ ἔρωτος· τῆς φιλαρεσκείας οὐδέποτε.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς γυναικὸς εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ οἴκου εἶνε πολὺ μεγαλειτέρα ἢ ἡ τοῦ ἀνδρὸς. Ἡ οἰκιακὴ εὐτυχία ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν πολλῶν μικρῶν φροντίδων, αἵτινες ὑπάγονται ἀμέσως ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς. Ἐκ τῆς οἰκονομίας ἢ τῆς σπατάλης αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἡ στερέωσις ἢ ἡ καταστροφὴ τοῦ ἐντίμου καὶ ἀξιοχρεοῦ τοῦ συζύγου αὐτῆς. Ἀλλ' ἐάν, πλὴν τούτου, ἀγνοεῖ νὰ παρασκευάσῃ τὴν ἀνεσιν ἐν τῷ οἴκῳ, ἀφεύκτως θέλει ἀπολέσει καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ συζύγου τῆς, θάττον ἢ βράδιον. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ ζωῇ τῆς γυναικὸς ἀπαραίτητος εἶνε ἡ συμπάθεια, ἢ ἐν τῷ μέλλοντι ὑπαρξίς αὐ-

τῆς ἀνευ τῆς ἀγάπης τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀχαρὶς δι' αὐτήν.

Διὰ τινὰς γυναῖκας ἡ κολακεία εἶνε ἀναγκαῖα ὅσον καὶ τὸ ψιμίθιον. Ἡ μόνη δυσκολία εἶνε νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ κανεὶς ἐπιδεξίως.

Οἱ ἄνδρες θέλουσι τὴν γυναῖκα αὐτῶν χωρὶς ἐλαττώματα. Ἀλλὰ τί θὰ ἔλεγον ἐάν, ἀφοῦ εὐρωσι τοιαύτην συζυγον, ἀπῆται καὶ αὐτὴ τὸ ἴδιον παρ' αὐτῶν.

Παρομοιώσεις :

- Γυνὴ ἐνάρετος — ἀκακία.
 Γυνὴ σώφρων — Ἀθηνᾶ.
 Γυνὴ φιλάρεστος — χαμαιλιών.
 Γυνὴ ἀγαπῶσα τὸν συρμόν — πυροτέγγημα.
 Γυνὴ ιδιότροπος — καιρὸς ἀκατάστατος.
 Γυνὴ ἰθὺς — ἀδάμας ἀκατέργαστος.
 Γυνὴ κακόςτροπος — ὑπόδημα στενόν.
 Γυνὴ πλουσία — ἀγρὸς λιπαρὸς.
 Γυνὴ πτωχὴ — ἀγρὸς πετρώδης.
 Γυνὴ πρᾶξις — ἄρνιον.
 Γυνὴ κακεντρέχης — σουκνίδα.
 Γυνὴ ἄστατος — χρυσαλλίς.
 Γυνὴ κομψή — πτηνὸν παραδείσιον.
 Γυνὴ ὑποκρίτρια — καρπὸς ἐνέχων σκώληκας.
 Γυνὴ περίεργος — γαλῆ.
 Γυνὴ ἀδιάκριτος — κωδωνίσκος.
 Γυνὴ ἄσωτος — κάλαθος τρυπημένῃ.
 Γυνὴ οἰκονόμος — μύρμηξ.
 Γυνὴ δυσάρεστος — καιρὸς βροχερός.
 Γυνὴ μετρίφρων — ἴον.
 Γυνὴ ἀλλαζών — ῥοδοδάφνη.
 Γυνὴ ματαιόφρων — Ἰνδιάνος φουσκωμένος.

Αἱ γυναῖκες καὶ οἱ βασιλεῖς κατὰ τοῦτο ὁμοιάζουσιν, ὅτι ἀμφοτέρωθεν φιλελεύσουσι τὴν εὐνοίαν τῶν οὐχὶ εἰς τοὺς μᾶλλον ἀξίους αὐτῆς, ἀλλ' εἰς τοὺς μᾶλλον ἐπιζητούντας αὐτήν· ἐτεῦθεν αἱ συχναὶ ἀπάται, εἰς ἃς ἐπιπίπτουσιν ἀμφοτέρωθεν. Σ. Ι.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐπαρχιώτης διηγεῖτο ἐν συναναστροφῇ ὅτι ἐν ζῳῆ ποτε φιλονεικία εἶχε λάβει ῥάπισμα.

— Καὶ θὰ εἶχε βέβαια πολὺ κακὰς συνεπειὰς ἢ θρασύτης αὐτῆ, ὑπολαμβάνει στρατιωτικὸς τις ἐκ τῶν ἀκρωμένων.

— Ἀκούς εἶχε; . . . μοῦ πρῆστηκε τὸ μάγουλο κ' εἰμὲνα μιὰ βδομάδα ἔς τὸ σπίτι μαντιλοδεμένος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Χωρικός κληρωθὴς στρατιώτης ἀπέροχεται χωρίου. Ἰνα καταταχθῇ ἐν τῷ στρατῷ.

— Καὶ ἔς ποῖο τάγμα θὰ καταταχθῆς; τὸν ἐρωτᾷ τις.

— Ὁ Γιάννης; ὁ ἑξάδερφός μου εἶνε ἔς τὸ 5ον, πάω κ' ἐγὼ ἔς τὸ 6ον . . . νάμαστε κοντά.

Ὁ λόγος περὶ νεάνιδος ἐπιγάμου :

— Εἶνε καλὴ νόμῃ; ἐρωτᾷ εἰς.

— Ὡ! ὄχι καὶ καλλίτερη ἢ προῖκα εἶνε εἰς τὴν Τράπεζα καὶ οἱ γονεῖς εἰς τὸ νεκροταφεῖον.

— Καὶ ὁ μπάμπας Σταυρὸς τί κάνει;

— Πέθανε, τὸ καυμένο τὸ γεροντάκι.

— Ἄ! ὁ καυμένος, καὶ πῶς;

— Νά' ἄμα γύρισε ἔς τὴν κάμαρά του, ἐκάθησε ἔς τὸ γραφεῖό του καὶ ἀνοιξε ἓνα βιβλίον· ἔπειτα, ἐξαφνα, μὲνις πρόφθασε νὰ βγάλῃ τὰ ματογυάλια του καὶ ξαπλόνεται χάμου νεκρός.

— Πρόφθασε κ' ἐβγαλε τὰ γυαλιά του; τόσο τὸ καλλίτερον· τοῦλάχιστον δὲν εἶδε τὸ χάρο του!

Ἐν γαλακτοπωλείῳ, ὅπου ὑπάρχουν καὶ αἶγες.

— Πόσο τὸ γάλα;

— Μία δραχμὴ.

— Εἶνε ἄδολο;

— Ἀκούς ἐκεῖ λέει! ὅλο γάλα.

— Ἀρμεξε ἐμπρός μου νὰ ἰδῶ.

— Τότε ἔχει μιὰ καὶ σαράντα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὁ εὐεργετῶν ἐκείνους, οἵτινες δὲν δύναται νὰ ἀποδώσωσι τὴν εὐεργεσίαν, ἀποταμιεύει θησαυρόν, ὅστις εἶνε οὐχ ἥττον πολυτίμος ἀν καὶ κεκρυμμένος· ἐνίοτε δὲ παρασκευάζει εἰς τὰ τέκνα του πλουσίαν κληρονομίαν.

Ἰνδικὸν λόγιον περὶ συκοφαντίας :

Τὸ πῦρ μαυρίζει πᾶν ὅ,τι δὲν δύναται νὰ κατακαύσῃ.

Νίκησον σεαυτὸν, καὶ θέλεις νικήσει τὸν κόσμον. Ἐσο μέτριος ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις σου, καὶ αἱ φροντίδες σου θέλουσιν ἀρ' ἐαυτῶν μετριασθῆ, καὶ οἱ πόνοι σου θέλουσιν οὐσιωδῶς ἐλαττωθῆ.

Ἡ νεότης εἶνε μανία, τῆς ὁποίας μόνον φάρμακον εἶνε τὸ γῆρας. (Meidani).

Αἱ Ἰνδία εἰσὶν ὧ; γνωστὸν ἡ χώρα ἢ διατρέφουσα τὰ πλεῖστα φοβερά θηρία καὶ ἐρπετά.

Ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις, ἐπιζητοῦσα πλήρη ἐρευνᾶν καὶ φωτισμὸν ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου, καταρτίζει ἐτησίως ἀκριβῆ στατιστικὴν καὶ περὶ τῶν καταστροφῶν, ἃς ἐπιφέρουσι τὰ θηρία ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ κτήσει αὐτῆς, καὶ τῶν πρὸς ἐξολόθρευσιν αὐτῶν ἀποτελεσμάτων. Ἰδοὺ δὲ τί προκύπτει ἐκ τῆς στατιστικῆς ταύτης; διὰ τὸ ἔτος 1881. Κατ' αὐτὸ ἐφρονούθησαν ὑπὸ ἐρπετῶν μὲν 18,670 ἄνθρωποι, ὑπ' ἄλλων δὲ θηρίων 2,757. Πρὸς τούτοις 43,609 ζῶα χρήσιμα εἰς τὸν ἄνθρωπον καταστράφησαν ὑπὸ ὄρεων καὶ θηρίων.

Εἰς τὸ αὐτὸ διάστημα οἱ ἄνθρωποι ἐξωλόθρευσαν ἐρπετὰ μὲν, 254,968, ἄλλα δὲ θηρία 15, 275. Ἡ Κυβέρνησις ἐδαπάνησε τὸ ποσὸν 102, 810 ῥουπιῶν εἰς ἀμοιβὰς δοθείσας διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ἐπιβλαβῶν τούτων ζῴων.

Ἐσχάτως ὁ ἐν Νεαπόλει καθηγητὴς τῆς καλλιγραφίας Φερνάνδης ἔτυχεν ἰδιαιτέρας ἀκροάσεως παρὰ τῷ πάπῳ Λέοντι ΙΓ' καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ ἑκατὸν πρότυπα καλλιγραφικά. Περιχαρὴς ἐδέξατο τὸ δῶρον ὁ Πάπας, διαβεβαιώσας τοὺς περὶ αὐτῶν, ὅτι ἀνέκαθεν ἐποίησατο περὶ πλείστου τὴν καλλιγραφίαν, ἥτις κοσμεῖ τὸν ἄνθρωπον ἐν οἰκῇ ποτε κοινωνικῇ θέσει· ἐλυπεῖτο δὲ, ὅτι ἐν τῇ ἐαυτοῦ νεότητι δὲν ἔσχε μείζονα ἀνεσιν καὶ εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδοθῇ ἰδιαιτέρας εἰς τὸ ὠραῖον μάθημα. Εἰπόντος ἐνὸς τῶν παρεστώτων καρδινάλιων, ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ τῆς Α. Ἀγ. λίαν τιμῶνται καὶ ἀνευ καλλιγραφικῶν κοσμημάτων, ἀπεκρίνατο ὁ Λέων ΙΓ' «Καλὸν γράψιμον οὐδὲ Πάπαν ἐμπορεῖ νὰ βλάψῃ». Κατόπιν ἐνεχείρισε τῷ καθηγητῇ χρυσοῦν μετάλιον καὶ τὸν διεβεβαίωσεν, ὅτι θὰ διαφυλάττῃ τὰ πρότυπα ἐν τῇ ἰδιαιτέρῃ βιβλιοθήκῃ του.

Ὁ πρίγκιψ διάδοχος τῆς Γερμανίας καὶ ἡ σύμβιος αὐτοῦ, δασκίς διατροφῶν ἐν τῷ μεγάλῳ αὐτῶν ἀγροτικῷ κτήματι, ἐπισκέπτονται ἐπανειλημμένως, καὶ δὴ ἀνευ προειδοποιήσεως, τὰ σχολεῖα δύο παρακείμενων κομῶν, Βορνστεδ καὶ Ἐίχε. Τῇ 22 Νοεμβρίου παρέστη αὐτόκλητος ὁ πρίγκιψ εἰς τὸ ἐν Βορνστεδ σχολεῖον καὶ παρέμεινε μίαν ὥραν ἐν τῇ τρίτῃ τάξει, ἵνα δοκιμάσῃ τὴν μέθοδον νεαροῦ διδασκάλου, ἀρτίως ἀναλαβόντος τὰ καθήκοντά του. Μετέβη ἔπειτα εἰς τὴν πρώτην τάξιν, ὅτε αἰφνης γραμματοκομιστῆς ἐνεχείρισε τῷ διδασκάλῳ τηλεγράφημα, δι' οὗ προσηκείτο εἰς τὴν κλινὴν τῆς ψυχόρραγούσης αὐτοῦ μητρὸς. Τοῦτο ἀκούσας ὁ πρίγκιψ παρώτρυνε

τὸν διδάσκαλον νὰ ἀπέλθῃ ὅσον τάχιον, ἔνα λάδι παρὰ τῆς μητρός του, ζώσης ἐστὶ, τὴν ἱσρὰν εὐχὴν. Ὁ πτωχὸς διδάσκαλος ἐπέβλισεν «ἀλλ' ἡ πρώτη τάξις . . . τὰ παιδιὰ . . . ;» — «Ἀπέλθετε, ἀπεκρίνατο ὁ πρίγκιψ, ἐγὼ ἀναδέχομαι νὰ ἐπιτηρήσω καὶ διδάξω ἄχρι τῆς 11 ὥρας, ὅτε θὰ ἔλθῃ ὁ καθηγητής· δράμετε, ὅπως εὖρητε τὴν μητέρα ὑμῶν ζώσαν». Καὶ πραγματικῶς ἀνέλαθεν ὁ πρίγκιψ τὴν διδασκαλίαν τῆς πρώτης τάξεως ἀπὸ τῆς 10 ὥρας ἕως τῆς 11 καὶ ἐξήτασε τοὺς παῖδας ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως. Τῇ 11 ἀπολύσας τοὺς παῖδας, ἐχαιρέτισε τὸν ἐλθόντα καθηγητὴν, ἐδικαιολόγησε τὴν ἀπουσίαν τοῦ διδασκάλου καὶ τῷ ἀνήγγειλεν, ὅτι θὰ παρευρεθῆ εἰς τὴν παράδοσιν τῆς καθηγήσεως. Τρία τέταρτα τῆς ὥρας παρεκπορεύθη μετὰ προσοχῆς εἰς τὴν ἐξέτασιν, ἐπήνεσε διδάσκοντας καὶ διδασκόμενους, ἐψέξε δὲ μόνον τὴν κακὴν κατάστασιν τῶν Ἑρῶν Γραφῶν, ἀγοράσας ἰδίαις δαπάναις καὶ διανείμας νέα ἀντίτυπα. Ἴδου πρότυπον μέλλοντος βασιλέως καὶ αυτοκράτορος!

Περὶ τῆς ἐν Εὐρώπῃ παρατηρουμένης τάσεως τῶν γυναικῶν εἰς σπουδὴν τῆς ἱατρικῆς ἀνεφέρμεν ἄλλοτε. Φαίνεται ὅμως ὅτι εἰς ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος αἱ γυναῖκες ἱατροὶ δὲν εὐρίσκουσι πανταχοῦ ἐλευθέρων τὸ στάδιον. Ἐσχάτως μία δεσποινὴ ἐκ Πράγας, λαβοῦσα τὸ διδακτορικὸν δῖπλωμα τῆς ἱατρικῆς ἐν Ζυρίχῃ, ἐζήτησε παρὰ τοῦ ἐπί τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως αὐστριακοῦ ὑπουργείου τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ διπλώματος αὐτῆς, ἢ τοῦλάχιστον τὴν ἄδειαν νὰ γείνη δεκτὴ εἰς ἐξετάσεις ἐν τῇ ἱατρικῇ Σχολῇ τῆς Βιέννης. Ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον ἀπέκρουσε τὴν αἴτησιν τῆς δεσποινίδος ἱατρίας, ἰσχυρισθὲν ὅτι ἐν Αὐστρίᾳ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸ θῆλυ γένος ἡ ἄσκησις τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος.

Ἡ Ἀμερικὴ εἶνε ἡ χώρα τῶν θαυμάτων, τῶν παραδόξων, ἀλλὰ καὶ τῶν μάλλων χονδροειδῶν μυθουμάτων. Ἴδου νῦν τί γράφει ἐφημερὶς τῆς Νέας Ὑόρκης περὶ ἀνθρώπου διηνεκῶς ἀγρυπνοῦντος :

«Ἐὰν οἱ ἀναγνώσται ἔχουσι τὴν περιεργίαν νὰ ἴδωσιν ἄνθρωπον μὴ αἰσθανόμενον τὴν ἀνάγκην τοῦ ὕπνου, καὶ ὅμως οὐδαμῶς ὑποφέροντα ἐκ τούτου, ἄς ὑπάγωσιν εἰς Ἱερικῶ τῆς Long Island, καὶ ἄς ζητήσωσιν ἐκεῖ τὸν διευθυντὴν τοῦ ταχυδρομείου κ. Ἀνδρέαν Τάππεν, ἓνα τῶν πλουσιωτέρων καὶ ἐντιμωτέρων κατοίκων τοῦ χωρίου. Ἐξ μῆνης εἶνε σήμερον ἀφ' οὗ τὰ βλέφαρά του δὲν ἐκλείσθησαν, οὐδ' ἠσθάνθη τὴν ἐλαχίστην ἐπιθυμίαν νὰ κοιμηθῆ. Ὅθεν ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του πρὸς ἐργασίαν ὀλόκληρον τὸ ἡμερονύκτιον, τοῦτο δὲ καθιστᾷ αὐτὸν μοναδικὸν ὑπάλληλον ἐν τῇ ταχυδρομικῇ ὑπηρεσίᾳ. Ὁ κ. Τάππεν πιστεύει ὅτι πέπρωται νὰ μὴ αἰσθανθῆ πλέον

τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ὕπνου, μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ. Οἱ ἱατροὶ δὲ ὁμολογοῦσιν ὅτι ἡ περιπτώσις αὕτη εἶνε ἐκτάκτως περιεργὴ, ἀλλ' ἀδυνατοῦσι νὰ ἐξηγήσωσι τὸ φαινόμενον».

Εἰς Ἀναγνωστῆς.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἐκλογὴ ἐνδυμάτων.

Ἡ ἐπίδρασις τῶν ἐνδυμάτων ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰδιότητος ἣν ἔχουσι, ἐν μικρῷ ἢ μείζονι μέτρῳ, νὰ προφυλάττωσι τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ ψύχους, τῆς θερμότητος, τῆς ὑγρασίας. Τὰ ἐνδύματα, καθ' ἑαυτὰ, δὲν μεταδίδουσι καμμίαν θερμότητα, ἀλλὰ συντελοῦσιν εἰς διατήρησιν τῆς θερμότητος, ἣτις ἐν ἡμῖν ἀναπτύσσεται διὰ τῆς ζωικῆς ἐνεργείας, διατηροῦσι δ' αὐτὴν τόσῳ καλλίτερον, ὅσῳ εἰς χειρότεροι ἀγῶγοι τοῦ θερμαντικοῦ, ἤτοι ὅσῳ ὀλιγώτερον ἀφίνοῦσι τὴν θερμότητα νὰ ἐκρῦγη, ὡς τὸ μαλλίον, αἰ σισύρα, τὰ χνουδωτά ὑφάσματα.

Ἐπειδὴ ὁ ἀὴρ εἶνε κακὸς ἀγῶγὸς τοῦ θερμαντικοῦ, ἐκεῖνα τὰ ὑφάσματα εἰσὶ θερμότερα τὸν χειμῶνα, ὅσα δύνανται νὰ περικλείσωσιν ἐν τῇ ὑφῇ αὐτῶν στρώμα ἀέρος ἀρκούντως πυκνόν· διότι οὕτω ἐξ ἑνὸς μὲν παρακωλύουσι τὴν ἐκφυγὴν τῆς φυσικῆς θερμότητος τοῦ σώματος, ἐξ ἄλλου δὲ χρησιμεύουσιν ὡς φραγμῆς κατάλληλη κατὰ τοῦ ἐξώθεν ψύχους. Κατὰ ταῦτα, ἐὰν κατατάξωμεν τὰ διάφορα ὑφάσματα ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ἐνδύματα, ὑπὸ τὴν ἑποψίαν τῆς θερμότητος, ἔρχονται πρῶται αἱ μηλωταί, εἶτα τὰ μάλλινα, τὰ μετάξινα, τὰ βαμβάκινα, καὶ τελευταῖα τὰ ἐκ κανάβου καὶ τὰ λινᾶ. Ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς συναγομένον ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον ὑφασμά τι εἶνε θερμότερον, ἐφ' ὅσον εἶνε ἀραιότερον ὑφασμένον, ἤτοι ἐφ' ὅσον δύναται νὰ κρατήσῃ πλεῖστον ἀέρα· οὕτω τὸ ἀραιῶς πεπλεγμένον μαλλίον εἶνε θερμότερον τοῦ πυκνῶς ὑφασμένου καὶ τὰ χνουδωτά ὑφάσματα εἰσὶ πολὺ καταλληλότερα πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ ψύχους ἢ τὰ λεῖα καὶ πυκνά.

Κανὼν γενικὸς, ὃν πρέπει νὰ τηρῆ τις ἐν τῇ ἐνδυμασίᾳ, εἶνε ὅτι τὰ ἐνδύματα πρέπει νὰ εἶνε εὐρύχωρα καὶ ἀπλά, ὥστε νὰ ἐμποδίζουσι τὸ ψύχος χωρὶς νὰ κουράζουσι τὸ σῶμα διὰ τοῦ βάρους τῶν. Τὰ εὐρύχωρα ἐνδύματα εἶνε τὸν μὲν χειμῶνα, θερμότερα, τὸ δὲ θέρος δροσερώτερα τῶν στενῶν, ἅτινα ἔχουσι καὶ τὸ ἄλλο ἐλάττωμα ὅτι παρακωλύουσι τὴν ἐλευθέρην χοῆσιν τῶν μελῶν καὶ δυσκολεύουσι τὴν λειτουργίαν τῶν διαφόρων ὀργάνων.

N^m